

Алишер ҚОДИРОВ: «ЎЗБЕКНИНГ БОЛАСИ ЎЗБЕК ҚАДРИЯТЛАРИ БИЛАН ТАРБИЯ КЎРСИН...» 2.

YouTube Facebook @Xolisnazar

Instagram Telegram @Xolis_nazar

www.mahalladosh.uz

Маҳалла

№ 15
(1996) 2021 йил
17 апрель

«КУВА-КУВ», «ТЕПКИЛА», «БОС» ТАМОЙИЛИ ЎЗИНИ ОҚЛАМАЙДИ

4.

ҚАРСАҚ, СЕНДАН ҚАНДАЙ ҚУТИЛСАҚ?

3.

БИЗГА ҚАҚШАТҚИЧ, ШАФҚАТСИЗ ҚОНУНЛАР КЕРАК!

8.

ХОРИЖДАГИ МУТАХАССИСЛАР ЯХШИЮ ЎЗИМИЗНИКИ ЁМОНМИ?

5.

ТАЪЛИМДАГИ ИМТИЁЗЛАР КОРРУПЦИЯГА ЙЎЛ ОЧАДИМИ?

7.

ЕВРОПАГА СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ БЕРА ОЛАМИЗМИ?

11.

МУАММОЛАР ФАҚАТ БИРИНЧИ РАЎБАРЛАРГА ЕТГАНДАГИНА ҲАЛ БЎЛАДИ

15.

Алишер ҚОДИРОВ: «ЎЗБЕКНИНГ БОЛАСИ ЎЗБЕК ҚАДРИЯТЛАРИ БИЛАН ТАРБИЯ КЎРСИН...»

«Россияда муҳожирларнинг фарзандлари амалда рус тили ва маданияти муҳитига, имкони борича рус миллий қадриятларига тўлиқ сингиб кетишига эришиш керак». В.ПУТИН.

Бу рус миллий манфаатлари нуқтаи назаридан ҳурмат қилиниши керак бўлган, тўғри фикр. Қаерда яшасанг, ўша ерга мослашасан. Юмшоқроқ бўлсанг, сингиб ҳам кетасан, албатта. Биз эса юз йилдан бери рус ватандошларимизга ўзбек тилини ўргата олмаймиз. Аксинча, ўзбеклар фарзандини рус тилида таълим олишга йўналтираётгани одатийлашиб бормоқда. **Тошкент шаҳрида ўзбек тилида ўқитилмай-**

диган мактаблар сони кўпайиб кетди. Ачинарлиси, бундай мактабларнинг 90 фоиздан кўп ўқувчилари ўзбеклардир.

Бу қонунчиликдаги хато билан боғлиқ масала. Янги таҳрирда кўрилатган «Давлат тили ҳақида»ги қонун лойиҳасининг 18-моддасида «Ўзбекистонда яшовчи шахслар тарбия ва таълим олиш тилини танлаш ҳуқуқига эгадирлар» деб белгиланмоқда.

Бу ҳуқуқ амалдаги қонунда ҳам бор бўлиб, фақат таълим тилига тегишли эди, энди тарбия ҳам қўшилмоқда. Бу норма моҳиятан бошқа миллат вакили бўлган ватандошларимизнинг она тилида тарбия кўриш ва таълим олиш ҳуқуқини таъминлашга қаратилган эди. Буни қарангки, **ўзбек**

оилалари «фарзандим рус тилини яхши билсин» деган ният билан боғчадан ёки 1-синфдан бошлаб фарзанди учун тамоман бегона бўлган тилни танлашмоқда.

Фожеа фақат бунда эмас. Эътибор беринг, болалар 5-6 синфгача бутун диққатини рус тилини англаш учун (!) сарфлайди. Табиий равишда бошқа муҳим фанларни рус тилида тушунмагани учун ўзлаштира олмайди. Бу вақтга келиб иккинчи шок бошланади: юқори синфларда аниқ фанларни рус тилида ўқитадиган педагоглар йўқ ҳисоби. Энди бола математика ва физикани ўзбек тилида ўқишга мажбур бўлади, лекин ўзбек тилини тушунмайди.

Бола шу иккита шок билан, рус тилини «судраб», миллий

қадрият, ватан, маънавият деган сўзларга нафрат билан мактабни битиради. Марҳамат, ўзбек ёшларидан иборат ишчилар гуруҳи. Бу ҳолатда уларнинг жуда кўпи учун ягона йўл Россияда қора меҳнат бўлиб қолади. Шу сабабли «Миллий тикланиш» партиясининг фракцияси ушбу нормани «Ўзбекистонда яшовчи шахсларга ўз она тилида тарбия ва таълим олиш учун шароит яратилади» шаклида ўзгартиришни ташаббус қилмоқда.

Эслатаман, Конституцияда Ўзбекистондаги барча миллатларнинг тилларини ривожлантириш учун шароит яратишга ваъда берилган. Бу ваъда ошиғи билан бажарилмоқда, бажарилиши ҳам керак. Лекин бағрикенглиги-

«Ўзлигига бегона инсондан бахтсизроқ яна ким бўлиши мумкин?»

Ф.ДОСТОЕВСКИЙ.

миз оқибатида ўзбекларнинг янги авлоди ўзлигини англамайдиган, она тилини билмайдиганлардан иборат бўлишига йўл қўйиб бўлмайди.

Ўзбекнинг боласи ўзбек қадриятлари билан тарбия кўрсин, саводини ўзбек тилида чиқарсин, 7-синфдан бошлаб истаган хорижий тилни ўргансин, бу миллат ривожини учун зарур.

Бошқа миллат вакиллари бўлган ватандошлар ҳам она тилларида тарбия кўрсинлар, савод чиқарсинлар, лекин хорижий тиллар билан бир қаторда, ватан тили сифатида ўзбек тилини ҳам ўрганишлари керак.

ПСИХОЛОГИЯ

РУҲИЯТ ЎРГАНИЛМАС ЭКАН, СУИҚАСДГА ЧЕК ҚЎЙИБ БЎЛМАЙДИ

Хорижий илмий-оммабоп фильмларда кўп кўрамиз: олимлар ҳайвонлар, ҳатто ҳашоратларнинг руҳияти, психологиясини ўрганиш билан шуғулланишади. Масалан, суварак қандай ҳолатда қандай йўл тутиши ва бу ҳаракатларнинг неча фоиз сувараклар учун умумийлиги, қанчаси учун бошқа формулалар тўғри келишигача аниқ ўрганилиб, бутун бир илмий ишлар қилинади. Кимлардир профессор, академик унвонларини қўлга киритади.

Бизнинг жамиятимиз учун бу қўлгули туюлиши мумкин. Аммо чуқурроқ таҳлил қилинса, ҳеч бир ажабланадиган жойи йўқ. Инсон атрофдаги оламни ўрганиш учун дунёга келади. Шундай экан, илм учун атрофдаги ҳеч бир ҳодисанинг аҳамияти кам эмас. Эҳтимол, арзимас туюлган бир кашфиёт келажақда инсонлар ҳаётини ўзгартириб юбориши ҳам мумкин. Аммо...

Аммо бизда ҳозир баъзи келинчаклар арзимаган 5 минг сўм учун калтакланяпти, калтакланган, ҳўрланган келин ўз жонига суиқасд қилса, руҳий касал, деб осонгина

ташхис қўйилапти. XXI асрда яшаётимиз, кучукнинг руҳиятини ўрганиш у ёқда турсин, бирга яшаётган одамимизнинг қалбида нима борлигини билмаймиз, қизиқмаймиз, раҳмшафқат қилмаймиз. 2019 йил 13 февралда «2019-2025 йилларда Ўзбекистон республикаси аҳолисининг руҳий саломатлигини муҳофаза қилиш хизмати ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ги Президент қарори тасдиқланганди. Махсус дастур ишлаб чиқилган. Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари ҳисобланадиган бош суицидолог ва бош

психиатор лавозимлари ташкил қилинди.

Хўш, бу лавозимни эгаллаганлар бугун нима иш қиляпти? Нега аёллар ўртасидаги суицид ҳолатлари бўйича фақат Сенатдан, Вазирлар Маҳкамасидан ҳисоб сўраяпмиз? Ўша дастур ижроси нима бўляпти? Лавозимга тайинланганлар фақат ойлик олиш билан бандми, деб ҳеч ким сўрамаяпти? Қани ўша вазир ўринбосарлари? Хоразмлик келинчак бўйича нега бирор муносабат билдирмайди? Хуллас, саволлар кўп...

Суицид қатъий равишда психологик, психотерапевтик муаммо. Бунинг ечими

фақат шу соҳаларда яширинган. Аммо бу борада бирор изланиш, тадқиқот ўтказилаётгани тўғрисида эшитмаяпмиз. Чет элларда қилинган тадқиқотлар натижалари бизнинг муҳит, одамлар, тарбия ва ҳоказоларга мутлақо мос келмаслиги аниқ. Буни психология илмидан хабардор ҳар қандай одам тасдиқлаши мумкин. Аммо бизнинг гўёки психологларимиз ҳамон интернетдан таржима қилинган илмий ишлар

билан иш олиб боришади. Ўз муҳитимизга мос келувчи формулалар ишлаб чиқилмаган, ҳали-бери ишлаб чиқилишига ишонч ҳам йўқ. Суицидларни эса қуруқ гап билан олдини олиб бўлмайди. Соҳани ривожлантириш бўйича юқорида келтирганимиз — унутилган дастурлар росмана ишлай бошламас экан, биз ҳал бу каби ҳолатлар билан яна тўқнаш келишимиз мумкин.

Комрон ТУРҒУНОВ.

ҚАРСАҚ, СЕНДАН ҚАНДАЙ ҚУТИЛСАК? (ЛУҚМА)

Яна қарсақбозлик қиялман... Ростдан... Ҳозир ёзмоқчи бўлаётганларим ҳам аслида қарсақбозликнинг бир кўриниши. Бусиз туролмаймиз, чоғи. Қон-қонимизга сингиб кетган кўринади.

Ўзимиздан мансаби каттароқ кимдир нимадир деса, гапнинг маъносини англамасак ҳам қарсақ чалишимиз керак. Ўзимизча талқин қилиб, мақташимиз зарур. Бу руҳий эҳтиёжга айланиб кетган...

Хуллас, бугун Президентимиз Самарқандга сафари чоғида қарсақбозлик масаласига алоҳида тўхталиб ўтди. Бу аслида раҳбарларни бузишга, ўз йўлига юритишга қаратилган иллат экани, қарсақ билан Президентга яхши кўринишнинг имкони йўқлигини сиёсатчига хос нозиклик билан йиғилган қарсақбозларимизга тушунтириб ўтди (қарсақлар...).

«Қарсақ чалишга жуда устамиз. Қарсақ чалавериби мени ҳам ўргатмоқчимисизлар?»

Менинг ҳам оёғим ердан узилса, йиллар ўтиб келгуси авлод нима дейди?! Ахир шунча йил халқни қийнаб келган муаммолар билан шуғулланмадик, энди кечикишга ҳақ-қимиз йўқ», — деди давлат раҳбари.

Йўқ, бизга бу таъсир қилмайди. Биз барибир қарсақ чалаверамиз. Чалаверамиз, чалаверамиз. То қўлимиз узилиб тушгунича. Зеро, бунақа кинояни Президентимиз аввал ҳам айтганди. Сайланганидан буён айтади. Тўхтатишни ўйлаб ҳам кўрганимиз йўқ. Гўёки, қарсақ чалмасак, раҳбар хафа бўладигандек. Ўйламанг, хафа бўлмайди. Қарсақнинг ҳам ўз вақти бор. Ўшанда чаласиз. Унгача қўлларингизни чўнтагингизга солиб

қўйинг... (Гулдурас қарсақлар...)

Дарҳақиқат, қарсақбозлик ва маддоҳлик давлатни ўлдирадиган бош иллатлардан бири. Ҳар қандай раҳбарни изланишдан тўхта-тиши, ўзидан мутлақ қониқиш ҳиссини уйғотиб қўйиши мумкин. Бундан ташқари, дунёга кулгу бўлиш ҳам ҳеч бир сиёсатчининг дардига малҳам эмас. Айрим қўшнилари биламиз. Кекирса ҳам ярим соат қарсақ чалдиради. Шукрки, биз ҳали у даражага етмадик. Аммо шу кетишда, «бас қил», деса ҳам қайсарлик билан давом этаверишимизда тез орада улардан ҳам ўзиб кетишимиз аниқ. Зеро, қўшни қарсақбозларга ҳеч ким «бас қил» деётгани йўқ. Бизга эса ҳар куни

айтилади. Демак, бизнинг «қобилиятимиз» уларникидан уч баробар кучлироқ.

Шу ўринда қарсақбозликнинг олдини олишнинг бирдан-бир чораси мажлисга кирганларнинг қўлларини боғлаб қўйишмикан, деб ўйлаб қолдим. Бизга шу таъсир қилмаса, бошқаси чикора, шекилли. Хуллас, ўзимизни йиғиштириб олайлик. Сиёсатчи,

раҳбар санъаткор эмас. Унга қарсақдан кўра, ишнинг юргани кўпроқ керак. Лойиҳаларнинг ҳалоллик ва виждон билан бажарилгани қизиқ. Сиёсатчи, раҳбарга шу обрў олиб келади. Қарсақ билан келган обрў эса мажлисдан ташқарига чиқмайди.

(Давомли қарсақлар)....

Улуғбек ИБОДИНОВ.

МАЪРИФАТ

МУБОРАК ОЙ БИЗГА ЎЗИМИЗНИ ТАРБИЯЛАШ САБОҒИ БЎЛСИН!

Муборак Рамазон ойида қалбимиз эҳсонлар қилиш, меҳр улашишга кўпроқ мойил бўлади. Чунки, бу ойда қилинган хайрли ишларнинг савоби катта. Бечораҳол кишиларга, камбағал оилаларга имкон қадар ёрдам кўрсатамиз. Бу, албатта, ажойиб фазилат.

Лекин амалларимиз бир томонлама бўлиб қолаётгандек туюлади. Эҳсон, садақадан мурод нима? Аллоҳ ризолиги йўлида муҳтож кишиларга кўмак бериш, умуман олганда, яхшилик қилишдир. Хайрли иш дегани фақат ночорларга эҳсон улашиш эмас, балки одамларга фойдаси тегадиган ҳар қандай юмушга бефарқ бўлмасликдир.

Мисол учун, савдо билан шуғуллансангиз, тақчиллашган ёки талаб ошган маҳсулотларнинг нархини қимматлаштириш ўрнига, одамларнинг харид қобилиятига мос баҳода сотсангиз, савоби зиёда бўлади. Ёки улўғ айём ҳурмати учун маҳсулотларнинг одатдаги нархини озроқ пасайтирсангиз қанча дуо оласиз. Чунки орамизда оддий эҳтиёж учун зарур бўлган маҳ-

сулотларни сотиб олишга зўрға пули етадиган одамлар ҳам бор. Афсуски, бугун бозорларга тушсак, дўконларга кирсак, бутунлай бошқача манзарага дуч келамиз. Арзон нарсани ҳам иложи борида қиммат пуллашга уринишади. Шундай пайтда одамларимиздан инсоф кўтариляптими, деб ўйлаб қоласан.

Бу иллат фақат савдо билан шуғулланувчиларга тааллуқли эмас. Кўчадаги тирбандликларни, ҳайдовчиларнинг йўл талашишлари, сўкишишларини кўриб хайратдан ёқа ушлайсан. Бунинг ўрнига бир-биримизга ҳурмат кўрсатиб йўл берсак, тиқилинчнинг тарқалишига ҳисса қўшсак, шу яхши эмасми. Тўғри, бир-иккита сурбет, худбин ҳайдовчилар ҳам бўлади. Лекин ҳамма

бош қўшса, ундайларни тарбиялаб тартибга келтириш муаммо эмас-ку.

Ҳали Рамазон ҳайити яқинлашганда кўрасиз, пойтахтдан вилоятларга қатнайдиган таксиларнинг нархи икки-уч баравар ошади. Кўпчилик ота-онаси ва яқинларини зиёрат қилишга, байрам билан муборакбод этишга шошилишади. Бундан эса таксичи шоввозларнинг куни туғади. Бировнинг эҳтиёжмандлигидан фойдаланиш пайига тушиб, савоб олиш ўрнига гуноҳ орттиришини ўйлаб ҳам ўтиришмайди.

Бу билан фақат Рамазон ойида инсофга юз тутишимиз керак, демоқчимасмиз. Ушбу муборак ойда ўзимизни тарбиялашга ҳаракат қилсак, эзгу амалларни бажариш бизга ҳар доим кўникмага айланиши шубҳасиз.

Тўлқин ШЕРНАЕВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«МОДДИЙ ЁРДАМГА ХУЖЖАТ ТАЙЁРЛАШ МАҲАЛЛАГА ОРТИҚЧА ЮК БЎЛМОҚДА»

Ислохотлар қилиняпти. Натижалар ёмон эмас. Лекин ҳаммаси яхши, деб камчиликлардан ҳам кўз юмиб бўлмайди.

Маҳалламизда 2 минг нафар аҳоли яшайди. 420 та хонадон мавжуд. Ўтган 2020 йилнинг ўзида кўп муаммолар ҳал бўлди. Ички йўллар асфальтланди, электр симёғочлар янгиланди.

Аммо маҳалланинг бугунги катта муаммоси нафақа ва моддий ёрдам учун талабгорлар ҳужжатини қабул қилиш бўлмоқда. Аслида нафақа ва бола пули «Ягона ижтимоий реестр» орқали, инсон омили аралашмаган ҳолда тайинланяпти. Фақат ҳужжат тайёрлаб беряпмиз, холос. Аммо аризаси рад этилган фуқаролар тушунмай бизни айбламоқда.

Яна бир қизиқ томони, аризани талабгорлар туман молия бўлими раҳбарига ёзишади, уни маҳалла раисига топширишади. Ўзи шундоқ ҳам ишимиз бошимиздан ошиб ётганда бу каби ҳужжат тайёрлаш ортиқча юк бўлмоқда.

Муборак АКБАРОВА,
Олтиариқ туманидаги «Олтиариқ»
маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

«ҚУВА-ҚУВ», «ТЕПКИЛА», «БОС» ТАМОЙИЛИ ЎЗИНИ ОҚЛАМАЙДИ

Опаси тенги аёлни туртиш, сўкиш, нарсаларини улоқтириб камситиш ҳар қандай одам учун ахлоқсизлик, тарбиясизлик саналади. Нафақат тарбиясизлик, балки ҳуқуқбузарлик, жиддийроқ зарар етса, жиноят ҳамдир. Бу ишни ўз вазифаларини бажараётган давлат хизматчиси қилса-чи? Албатта, қилмишнинг салбий аҳамияти камаймайди.

Аксинча, давлат хизматчилари учун жавобгарлик янаям кучлироқ бўлиши лозим. Яъни улар Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги ва Жиноят кодексларидан ташқари, Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган «Давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ходимларининг одоб-ахлоқ намунавий қоидалари» бўйича ҳам жавоб беришлари керак.

Куни кеча Олмалик шаҳрида икки нафар солиқ идораси ходими томонидан қилинган безорилик ҳам шунга мувофиқ жазоланиши керак. Зеро, юқорида айтилган қоидалар нафақат ҳокимликда ишлайдиганларга, балки бошқа давлат хизматчилари,

жумладан, солиқчиларга ҳам тааллуқли. Солиқчилар нима қилди? Уч-тўрт нафар ёймалик билан шуғулланадиган аёлларнинг товарларини тортиб олишга уринишди. Аёлларни мажбурлаб машинага тиқиш учун шафқатсиз тортқилади, судради. Сотувчилардан бирининг: «уйда ейишга ноним йўқ, бундай қилманглар», деб зорланишига қарамай, савдо учун олиб чиқилган товарларни ҳар ёққа сочиб ташлашди. Бу жараёнда уларга ҳатто 3-4 ёшлар атрофидаги бола ҳам қаршилиқ қилишга уринган. Атрофни одамлар ўраб, катта жанжал бошланиб кетишига бир баҳя қолганидагина инсофсиз хизматчилар оғзига келгани билан сўкиниб, машинасига

ўтириб, кетиб юборишди.

Давлат солиқ қўмитаси раҳбари Шерзод Қудбиев бўлиб ўтган воқеалар юзасидан халқдан узр сўрашга ҳам улгурди. Мазкур ходимларга нисбатан чора кўрилишини таъкидлади. Майли, Солиқ қўмитаси ўз ваколатлари даражасида, ходим сифатида чора кўрсин. Аммо юқоридаги ҳолатда безорилик аломатлари ҳам яққол намоён бўлган. Демак, бу воқеа, албатта, ички ишлар ёки бошқа ҳуқуқ органлари томонидан ҳам батафсил ўрганиб чиқилиши, безориларга қонуний чора кўрилиши шарт. Зеро, халқимиз раҳбарлар сўрайдиган узрлардан зада бўлиб кетган. Битта узр билан масалага нуқта қўйиш даврлари ўтди. Энди ҳар бир ҳодиса қатъий қонун талаблари асосида таснифланиши шарт.

Бу ўринда ўша воқеа содир бўлаётганида томошабин бўлиб турган атрофдаги одамларга ҳам эътирозлар кўп. Кўпчилик икки аёлнинг фарзандлари олдида хўрланишига бефарқ-

лик инсонийликдан эмас, деб таъкидламоқда. Биз ҳам мазкур фикрга қўшилаемиз.

Масаланинг бошқа томони ҳам бор. Бозорлар атрофида, солиқчи ва ички ишлар ходимларидан қочиб юрган ёймачиларга кўп деч келамиз. Хўш, ёймачилик шу даражада таъқиб қилишга лойиқ ҳуқуқбузарлик ёки жиноятми? Балки бу ҳодиса ортида «яширин иқтисодиёт»нинг майда аломатлари бордир, аммо иш топиб беролмаганимиздан сўнг чидашга ҳам мажбур эмасмизми? Меҳнат муҳожирлигини камайтираемиз, аёлларни юртимизда муносиб иш билан таъминлаймиз, деган Сенат раисининг чиқишлари қани?

Ёймачилик — бугун кенг авж олган ҳодиса. Унинг ўзига хос зарарли томонлари ҳам бор. Бизнинг-ча, уни тартибга олиш учун «қува-қув», «тепкила», «бос» тамойили иш бермаса керак. Фақат муносиб, расмий иш билан таъминлашгина бу ҳодисага чек қўйиши мумкин.

P/S. Давлат солиқ қўмитасининг маълум қилишича, юқоридаги ҳолат бўйича тезкор текширув ўтказилиб, Олмалик шаҳар давлат солиқ инспекциясининг 11 нафар ходими, жумладан, воқеада бевосита иштирок этган уч нафар солиқ инспектори ишдан бўшатилади ва уларнинг барча маҳсуслари бекор қилинди. Шу билан бирга, Тошкент вилояти ДСБ бошлиғи ўринбосари ҳамда Олмалик шаҳар давлат солиқ инспекцияси бошлиғига ҳайфсан берилди.

Қолаверса, «Солиқчи — кўмакчи» тамойили асосида шу пайтга қадар ноқонуний фаолият юритган фуқароларга тегишли ҳуқуқий ёрдам кўрсатилиб, фаолияти қонунийлаштирилди. Уларга Олмалик шаҳридаги савдо марказидан тегишли жой ажратиб берилди. Шунингдек, кредит олишда амалий ёрдам кўрсатилиб, улардан бирига тикув машинаси ҳадя этилди.

Комрон
ТУРГУНОВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

ҲУДУДИМИЗ ОБОД МАҲАЛЛАГА АЙЛАНМОҚДА

Кейинги пайтда маҳаллага бўлган эътибор ортмоқда. Масалан, биргина бизнинг маҳаллада ободонлаштириш-таъмирлаш ишлари анча жонланди.

Шахноза КАМОЛОВА,
Бухоро шаҳар Алишер Навоий номли маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Кўчалар ободонлаштирилиб, 5 та кўчамизга шағал ётқизилди. Электр энергия таъминотини яхшилаш учун 20 та темир-бетон устунлар ўрнатилди. Бу ишларда

кам таъминланган, эҳтиёжманд оилалар хонадонини обод қилишга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шу боис 8 та хонадон сувоқ қилинди. Энди яна 10 та оғир шароитдаги хонадон уйини қайта қуриб беришга киришилмоқда. Ҳашар эмас, барчаси ҳокимият томонидан амалга оширилмоқда.

Тадбиркорлик ҳам яхши ривожланмоқда. Айни пайтда ҳудудимизда 75 та савдо дўкони бор. Эндиликда тадбиркорларимиз билан маслаҳатлашиб, ишлаб чиқариш соҳасини ҳам ривожлантириш ниятидаемиз.

Деярли муаммомиз қолмади, фақат кўчаларимиз асфальтланса бўлгани.

МЕНДА
САВОЛ БОР...

18 ЁШГА ТЎЛМАГАНЛАРГА ҚАНДАЙ ИМТИЁЗЛАР БОР?

— Фарзандим 18 ёшга тўлмаган, шу билан бирга, ўқиш ва ишни бирга олиб боради. Айтинг-чи, меҳнат қонунчилигида 18 ёшга тўлмаган шахсларга қандай имтиёзлар белгиланган?

Нуриддин ШАРИПОВ.
Тошкент вилояти.

Фаррух ЖЎРАЕВ,
Адлия вазирлиги масъул ходими:

— Меҳнат кодексига кўра, 18 ёшга тўлмаган шахслар дастлабки тиббий кўрикдан ўтгандан кейингина ишга қабул қилинади ва 18 ёшга тўлгунларига қадар ҳар йили мажбурий тарзда тиббий кўрикдан ўтказиб турилади. Шунингдек, камида 30 кундан иборат йиллик таътил берилади ва улар бу таътидан ёз вақтида ёки йилнинг ўзлари учун қулай бўлган бошқа вақтида фойдаланишлари мумкин.

Бундан ташқари, уларни тунги ишларга, иш вақтидан ташқари ишларга ва дам олиш кунларидаги ишларга жалб этиш тақиқланади. Улар билан тузилган меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилишга, меҳнат шартномасини бекор қилишнинг умумий тартибига

ҚАРИНДОШДАН ҚИЗ ИЗЛАБ, ҚИРҚ ЙИЛ АРМОНДА ЮРМАНГ

Афсуски, XXI асрда ҳам биз ўрта аср қонунлари бўйича яшамокдамиз. Айрим ҳолларда бу шунчаки чиройли анъаналар, айрим ҳолларда эса жиноий саводсизлик.

Мамлакат бўйича ҳар ерда қариндошлар (асосан иккинчи даражали қариндошлар) ўртасида никоҳ тузиш амалиёти ҳали ҳам кенг қўлланилмоқда. Ва шу вақтгача бу оила ришталарини мустаҳкамлаш, мулкни сақлаб қолиш, эрнинг оиласида келинга бўлган яхши муносабатни кафиллаш ва бошқалар билан ифодаланади.

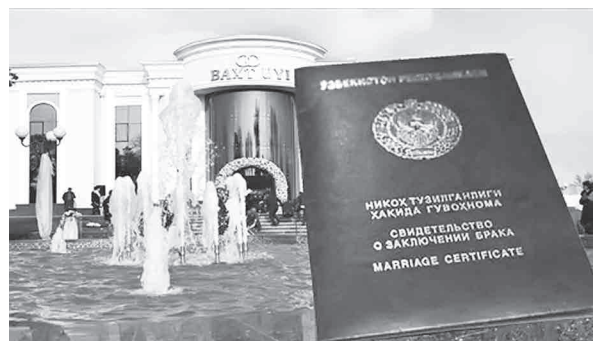
Бу каби никоҳларнинг оқибати ачинарли, одатда, уларда ногирон фарзандлар дунёга келади. Зеро, қариндошлар ўртасидаги никоҳдан туғилган болаларда ирсий касалликлар юзага келиши эҳтимоли 25 фоизга тенг. Бу касалликлар даволанмайди ва агар бола ҳаётининг биринчи йилларида тирик қолса, умрининг қолган қисмини хасталик билан кура-

шиб ўтказди. Шунингдек, республика бўйича ўтказилган тадқиқотларга кўра, моддалар алмашинуви касалликлари аниқланган болаларнинг 80 фоизи қариндошлар ўртасидаги никоҳдан туғилгани маълум бўлган.

Тўғри, Ўзбекистон қонунчилигига асосан, тўғридан-тўғри қариндошлар ўртасида никоҳ тузиш тақиқланган. Аммо кенг тарқалгани — иккинчи даражали қариндошлар ўртасидаги никоҳга тақиқлар мавжуд эмас. Демак, бундай никоҳни тақиқлаш масаласини ҳам кўриб чиқишга зарурат бор. Лекин тақиқлар билан ҳам муаммони ечиб бўлмайди. Бу аллақачон халқимиз менталитетига сингиб кетган. Шунинг учун қариндошлар

ўртасидаги никоҳга қарши фақатгина, ёшлар ва уларнинг ота-оналари учун, маърифат билан курашиш мумкин.

Яна бир гап. Юқорида бундай никоҳ оила ришталарини мустаҳкамлаш учун амалга оширилишини ҳам айтдик. Бироқ кўп ҳолларда бунинг акси бўлаётгани, айнан шундай оилалар ўртасида ҳам ажралишлар кўплиги бор гап. Бу ҳақда сўз борганда, куни кеча Юнусобод тумани ҳокими Жаҳонгир Ибраҳимов ва ҳудуддаги масжид имомлари иштирокида оилаларда ажралишларнинг олдини олиш масаласи юзасидан ўтказилган учрашувда билдирилган фикрларга тўхталиб ўтиш ўринли. Учрашувда ажралишлар сонини камайтириш учун

оила қуриш оstonасидаги иккала ёшни ҳам никоҳдан аввал имомлар томонидан 3 ойлик ўқув дарсларида ўқитиш, оила тушунчасини мактабдан бошлаб алоҳида дарс сифатида киритиш, ахлоқий жиҳатдан "менталитетимизга тўғри келмайдиган" телесериални эфирга узатмаслик кераклиги таъкидланди.

Статистика. Давлат статистика қўмитаси маълумоти-га кўра, 2020 йилда

республикада 28,2 мингта оила ажрашиб кетган. Ҳудудлари бўйича энг кўп ажралиш Тошкент шаҳри ҳиссасига тўғри келган (3 минг 899 та). Демак, ажралишлар, қариндошлар ўртасидаги никоҳ ҳолатларининг олдини олиш шунчаки қуруқ гап бўлиб қолмаслиги, бунинг учун ҳуқуқий асосларни кучайтириш, керак бўлса, жавобгарлик чораларини қўллаш вақти келди.

Содиқ
АБДУРАСУЛОВ.

МУҲОКАМА

ХОРИЖДАГИ МУТАХАССИСЛАР ЯХШИЮ ЎЗИМИЗНИКИ ЁМОНМИ?

Бош вазир ўринбосари Беҳзод Мусаев оммавий ахборот воситаларига берган интервьюсида хорижда ишлаётган ўзбекистонлик юқори малакали тиббиёт ходимларини ватанга қайтишга чақирибди.

Улар учун яхши лавозим, уй-жой масаласини ҳам ҳал қилиб берилиши, энг асосийси, бу ерда ҳам ўша ердагидан кам бўлмаган ойлик тайинланишини айтибди.

Бош вазир ўринбосарига кўра, хорижда ишлаётган ва ватанга қайтиш истагида бўлган юқори малакали мутахассисларнинг мурожаатлари билан ишлаш учун Вазирлар Маҳкамасида алоҳида ходим ишга олинган.

Албатта, мақсад эзгу. Яхши ўйланган режа. Аммо масаланинг иккинчи томони бор. Ўзимиздаги малакали мутахассислар-чи? Уларнинг ойлик маоши ҳам ошириладими? Акс ҳолда яхши кадрларнинг хорижга чиқиб қайтиши урфга кириб қолмайдими?

Шунингдек, хорижда ишлаётган барча тиббиёт ходимлари ҳам зўр мутахассис, дегани эмас-ку?! Чет давлатларнинг барчасида ҳам тиббиёт биздан

ривожланмаган. Мисол учун, араб давлатларида ишлаётган тиббиёт ходимлари катта ойлик олишади. Бунинг сабаби уларда мутахассис етишмайди. Қўшимчасига соҳани қўллаб-қувватлаш учун давлат томонидан катта маблағ ажратилади. Шу боис ҳам, тиббиёт ходимларининг маоши 5-7 минг доллар атрофида. Агар шу давлатдан қайтган мутахассисга юқоридаги каби маош берсак, ўзимиздаги унданда, малакали мутахассисларни камситиб қўйган бўлмаймизми?

Бизнингча, тиббиёт ходимлари меҳнатини моддий қўллаб-қувватлашнинг ягона шаклини ишлаб чиқиш, барча мутахассисларни шу асосда рағбатлантириш ички ва ташқи муаммоларга адолатли ечим бўлади.

Сиз нима дейсиз? Фикрларингизни кутиб қоламиз.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

ЎЗ МАҲАЛЛА ИДОРАМИЗГА ЭГА БЎЛДИК

«Обод қишлоқ», «Обод маҳалла» дастурлари маҳаллаларнинг янада обод бўлишида муҳим аҳамият касб этмоқда. Қувонарлиси, бизнинг маҳалла ҳам 2019 йил «Обод маҳалла» дастурига киритилиб, катта ўзгаришлар бўлди.

Энг аввало, маҳалла идораси қуриб берилди. Ички кўчаларимиз таъмирланиб, чироқлар ўрнатилди. Ичимлик суви қувурлари олиб келиниб, канализация тармоқлари тортилди. Қабристонимиз ҳам тубдан ободонлаштирилди. Битта эски боғчамиз қайтадан, замонавий типда қурилди. Яқинда фойдаланишга топширилаётган ушбу боғчадан барча ота-оналар хурсанд.

Яна бир янгилик: маҳалламизда «Ёшлар меҳнат гузари» қуриляпти. Ушбу гузарда оталар чойхонаси, дорихона, аёллар гўзаллик салони, пишириқ цехи фаолияти йўлга қўйилди.

Айни пайтда болалар ва спорт майдончасини қуриш учун ҳомий қидиряпмиз. Ана шу муаммони ҳам ҳал этсак, болажонларимиз спорт билан мунтазам шуғулланадиган бўлади.

Муҳиба САТТОРОВА,
Бухоро шаҳар «Ғафур Ғулом»
маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

«E-IJRO AUKSION»: ХУЖЖАТЛАР ЎЗ ВАҚТИДА ҲАЁТГА ТАТБИҚ ЭТИЛМАЯПТИ

Бугунги кунда олис қишлоқ ва овулларда истиқомат қилаётган аҳолини уй-жой билан таъминлашда бюрократик тўсиқларни бартараф этиш ҳамда уларга қулайлик яратиш бериш мақсадида қишлоқ хўжалигида фойдаланилмаётган минглаб гектар ерлар «E-IJRO AUKSION» орқали фуқароларга ажратиш берилмоқда.

Бироқ бу каби ислохотларнинг янада ҳаётийлиги ва натижадорлигини оширишга тўсиқ бўлаётган айрим салбий омиллар ҳам бор. **Жумладан**, миллий қонунчиликдаги «E-IJRO AUKSION» билан боғлиқ нормаларнинг ўз вақтида ҳаётга тадбиқ этилмаётгани фуқароларимиз томонидан олис қишлоқ ва овулларда барпо этилаётган уй-жойларни ўз вақтида ва сифатли электр таъминоти ва ичимлик суви билан таъминлаш ҳамда ички йўлларни таъмирлашда қатор муаммоларни юзага келтирмоқда. **Яъни**, минглаб оилалар «E-IJRO AUKSION» орқали ерларни харид қилиб, орзу-ҳаваслар билан у ерда уй-жой барпо этган бир вақтда, ушбу янги уй-жойларга кўчиб ўтган юртдошларимиз йиллар давомида электр энергияси, ичимлик суви, газ каби коммунал инфратузилма ҳамда фарзандлари ўз вақтида таълим-тар-

бия олишлари учун боғча ва мактаблар билан таъминланмасдан қолмоқда. **Натижада**, минглаб ёшлар олис масофада жойлашган мактабга қатнашга, сифатсиз электр таъминотисиз, совуқ хоналарда дарс тайёрлашга мажбур бўлмоқда. Вазирлар Маҳкамасининг «**Ер участкалари бериш ва якка тартибдаги уй-жой қуриш учун ер участкаларига мерос қилиб қолдирилаётган умрбод эгалик қилиш ҳуқуқини реализация қилишнинг замонавий ва шаффоф механизмларини жорий этиш бўйича**

қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»-ги қарорига биноан, «E-IJRO AUKSION» орқали сотилган ерлардан тушадиган маблағларнинг 20 фоизи «Давергеодезкадастр» қўмитасининг Ер муносабатлари ва давлат кадастрларини ривожлантириш жамғармасининг махсус ғазначилик ҳисоб-рақамига, 10 фоизи Ўзбекистон фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа хўжаликлари эгаларининг кенгаши ҳузуридаги Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ерлари эгаларини қўллаб-қувватлаш жамғармасига ҳамда қолган пул маблағ-

лари (ер участкасини танлаш материалларини тайёрлаш хизматлари учун тўлов суммаларини чегирган ҳолда) Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва тегишли маҳаллий бюджетлар **махсус ғазна ҳисоб-варақларига йўналтирилиши белгиланган.**

Таклиф: юқоридаги муаммо ва камчиликларнинг ўз вақтида бартараф этиш учун, аввало, «E-IJRO AUKSION» орқали сотилиши мўлжалланган ерларнинг барча йўналишдаги харитасини ишлаб чиқиб, электр, газ, сув ва ички йўллар каби инфратузилма билан таъминлаш зарур. Аукцион орқали сотилган ерлардан тушадиган маблағларнинг сарфланиш механизmlарини янада соддалаштириш ва бу борада жамоатчилик назоратини ўрнатиш лозим. Қорақалпоғистон Республикаси бюджети ва тегишли маҳаллий бюджетлар махсус ғазна ҳисоб-

варақларига йўналтирилган пул маблағларини фақатгина «E-IJRO AUKSION» орқали сотилган ер участкаларида барпо этилган уй-жойларнинг инфратузилмасини яхшилашга сарфлашга йўналтириш керак. Янги барпо этилаётган аҳоли массивларида аҳоли бандлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратиш, ундан кейин ўша ерларни юртдошларимизга сотиш имкониятини бериш лозим. Бу борадаги ишлар устидан назорат олиб бориш ваколатини маҳаллий Кенгашларга бериш керак.

Ўйлайманки, ушбу таклифларнинг ҳаётга тадбиқ этилиши янгидан барпо этилган массивларда аҳолини қийнаб келмаётган муаммоларга ечим топиш имконини беради.

Зухра ИБРАГИМОВА,
Олий Мажлиси
Қонунчилик
палатаси депутати.

КЎЗГУ

СЎКОНФИЧЛИК МАНСАБДОРЛАР УЧУН ОДАТИЙ КЎНИКМАГА АЙЛАНГАНМИ?

Кейинги йилларда амалдорларнинг қўл остидаги ходимларни ҳақоратли сўзлар билан сўкишлари кўп бора очикча танқид қилинди, муҳокама этилди. Айрим сўконгич раҳбарларга чора ҳам кўрилди, лекин бу аҳвол ҳамон давом этмоқда.

Сабаби нимада? Давлат идораларида фаолият кўрсатувчи ходимлар сўкмаса ишлашмайди? **Мажбурий ижро бюросининг Тошкент вилояти Ангрен шаҳар бўлими бошлиғи Моҳизода Юсупова**га тегишли деб айтилаётган, ходимларнинг Telegramдаги гуруҳига йўлланган овозли хабарларда ҳам бунинг аксини кўриш мумкин. Овозли хабар эгаси кунлик режани бажармаган ходимларини куракда турмайдиган

сўзлар билан ҳақорат қилади. Аёл кишининг оғзидан шундай сўкишлар чиқиши жуда хунук кўринади. **Айниқса**, у кўчадаги оғзи шалоқ, шаллақи хотин эмас, бир идоранинг раҳбари бўлса. **Мансабдорни шундай йўл туттишга нима мажбур қилди? Ёки бу идора ва ташкилотларимиздаги одатий ҳолатми?** **Наҳотки**, давлат хизматчилари шунчалик даражада маданиятдан узоқлашиб кетишган, уларнинг он-

гига «кўрқса — ҳурмат қилади» деган қараш ўрнашиб қолган бўлса. **Албатта**, қаттиққўллик, талабчанлик бошқарув жараёнида жуда зарур нарсаси, лекин бу ҳақоратлаш ва жисмоний куч ишлатишга, айланса, аниқ нимадир мувозанатдан чиққан бўлади. Бу усулнинг номақбуллигини узоқ таърифлаб ўтирмоқчи эмасмиз. Ўйлантирадиган жиҳати, нега шунча вақтдан бери ўз-ўзиндан ишлайдиган бошқарув тизимини ярата

олмадик? Бошқарувдаги бундай қоқоқ, номақбул ва зарарли услубни сақлаб юриш, бу «вазифа»ни ортиғи билан уddaлайдиган одамларни раҳбарликка кўтариш билан замонавий дунёга қандай яқинлаша оламиз? **Назаримизда**, бизнинг ожиз томонларимиздан бири ҳам айни шу. Раҳбар кадрларни танлаш ва тайинлаш принципи ўзгартирилмас экан, давлат идора

ва ташкилотлари фаолиятида бир жойда депсиниш ҳолати узоқ давом этади. **Қизиғи**, Давлат бошқаруви академияси нега бундай вазиятларга ўз муносабатини билдирмайди? Янги авлод раҳбарларини тайёрлаш бўйича амалий ҳаракат қилмайди? Ахир раҳбарликка ўқитиладиган даргоҳ шу-ку!

Илғор ЗАМОНОВ,
блогер.

ТАЪЛИМДАГИ ИМТИЁЗЛАР КОРРУПЦИЯГА ЙЎЛ ОЧАДИМИ?

Ёхуд қабул қоидалари ижтимоий адолат талабларига жавоб бера оладими?

Сўнгги йилларда олий таълим муассасаларига қабул ўринлари кенгайтирилиб, илғор хорижий таълим муассасаларининг филиаллари очилмоқда. Бу жуда яхши, албатта. Бироқ ана шу билим даргоҳларига қабул қоидалари ижтимоий адолат талабларига жавоб бера оладими? Абитуриентлар ўтган йилги қабул натижаларини ҳаққоний деб қабул қилдиларми?.. Афсуски, бу саволларга жавоб беришга қийналамиз.

Айниқса, имтиёзлар барчанинг ҳаққоний эътирозига сабаб бўлмоқда. Мушоҳада қилайлик, мамлакат ривожланиши учун бизга яхши билимли мутахассислар сув билан ҳаводек зарур. Ўтган йили олий ўқув юртларига қабул қилинган фарзандларимиздан неча фоизи тўрт йилдан кейин замон талабига жавоб бера оладиган мутахассис бўлиб етишади? Албатта, зарур иқтидор ва билим базасига эга бўлганлари. Хўп, шу кунгача китоб ўқиш, билим олиш, ўз устида мустақил ишлаш кўникмаларига эга бўлмасдан туриб, жорий этилган имтиёз асосида талабалик

курсисини эгаллаганлар-чи?.. Уларга билим олиш кўникмаларини сингдургунча қанча вақт сарфланади?..

Инсоннинг асосий ҳаёт кўникмалари ўн беш ёшгача шаклланиб бўлади, 18-19 ёшга етиб, шахс сифатида шаклланган инсоннинг одатлари, дунёқарашини ўзгартириш, менимча, мушкул иш. Яна у ҳаёт йўлининг бошидаёқ «имтиёз», дейилган жуда тойдирадиган, чалғитадиган нарсадан фойдаланган бўлса. Турли имтиёзлар жорий қилиниши шу соҳада коррупцияга кенг эшик очилишига сабаб бўлмайди?

Йиллар давомида ўз мақсадига эри-

шиш учун ҳар қандай шароитда ўқишни мақсад қилган, билим тўплаган, лекин қайси бир «имтиёзли» тенгдоши сабабли орзусига ета олмаган ёшларнинг кўнглидан қандай кечинмалар ўтаркин?.. **Уларнинг ҳақиқатга, адолатга бўлган ишончи синиб, бизни асосли равишда «ёлғончи», деб атамайди-ми?..**

Мақсадимиз Ватан келажagini билимли, садоқатли ёшлар кўлига топшириш экан, ҳар қадамимизда адолат мезонидан чекинишга йўл қўймаслигимиз шарт. Олий таълим, умуман, таълимнинг бошқа турларига қабул қилишда **ҳар қандай ноўрин имтиёзлардан воз кечиш керак.** Ривожланган хориж давлатларида ҳам имтиёзлар мавжуд, **фақат улар билим учун берилади.** Яъни сиз тиришқоқлигингиз, билимга интилувчанлигингизни ўз фаолиятингиз билан исботласангиз, албатта, дав-

лат грантларига эга бўласиз, бу тамойил талабаларни билим эгаллашга рағбатлантиради.

Турли қийин ижтимоий ҳолатлардаги фуқаролар учун жорий қилинган грантларга келсак, ногиронлиги бор шахслар, мутахассислар етишмайдиган ҳудудлар, қийин ижтимоий аҳволдаги қизлар учун жорий қилинган квоталар сақланиб қолиши керак. Хизмат вақтида ҳалок бўлган ходим фарзанди учун имтиёзни, агар у умумий асосда ўқишга кира олса, тегишли вазирлик томонидан контракт пуллари тўлаб берилиши шарт билан алмаштириш мақсадга мувофиқ, деб ўйлаймиз. Чун-

ки умумий асосда контракт тартибиде тарли балл тўплай олмаган ёшдан келгусида қандай мутахассис етишиб чиқиши жуда мавҳум.

Ота-онаси маълум соҳада ишлагани учун фарзандига имтиёз берилиши, менимча, ижтимоий адолат бузилишининг яққол намунасидир. Олий таълим муассасаларига қабул қилишда бугунги мавжуд 20 га яқин имтиёз турлари, албатта, қайта кўрилиши ва адолат мезонлари асосида тартибга солиниши керак.

Мақсуда ВОРИСОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

ТАЪЛИМ

МАЛАКАСИЗ ЎҚИТУВЧИЛАР ЎЗ ЎРНИНИ ОСОНЛИКЧА БЎШАТМАЙДИ

Халқ таълими вазирлиги томонидан чекка ҳудудларга бориб ишлайдиган ўқитувчиларга қўшимча иш ҳақи тўланиши жорий этиляпти. Бу ўша мактабдаги ўз устида ишламаётган ўқитувчилардан қутулишга ёрдам беради, дея баҳо берилди.

Қашқадарё вилояти Чироқчи тумани 134-умумий ўрта таълим мактабининг инглиз тили ўқитувчиси Шохнур Оққўзиев «2» баҳо қўйган ўқувчинининг акалари томонидан калтаклангани воқеаси бу борада муаммолар борлигини кўрсатди. Ушбу фикримиз билан янги тизимни яроқсизга чиқармоқчи эмасмиз. Албатта, ўқувчиларга берган билимига қараб рағбатлантиришга не етсин.

Гап шундаки, Ш.Оққўзиев Қарши туманидан келиб ушбу мактабда дарс беради. Унинг калтакланиши шу сабабга боғлиқ эмасмикан, деган савол туғилди. Чунки «2» баҳо олган ўқувчи маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарининг ўғли экани шубҳа уйғотарди. Эҳтимол бундаймасдир. Ўзимиз билмаган воқеани гумон билан талқин қилиш

ниятимиз йўқ. Шунчаки бизда бу ҳолат сабаб бошқа ҳудудга бориб ишлайдиган ўқитувчилар айни муаммага дуч келиши ҳам мумкин, деган фикр уйғонди.

Бу ерда эътибор қаратадиган бошқа масала бор. Маънавий-маърифий ишларга масъул муовиннинг фарзандлари ўқитувчини калтаклашни менимча англади? Ўз болаларининг тарбиясини эплай олмаган

одам бутун мактаб ўқувчиларининг маънавияти билан шуғулланишига ақл бовар қилмайди. Эҳтимол, мазкур лавозимга ҳам бошқа ҳудуддан саломатлиги кадри жалб қилиш керақдир.

Умуман олганда, малакасиз, билим ва педагогик маҳорати паст ўқитувчиларни яхши мутахассисларга алмаштириш силлиқ кечавермайди. Четдан билимли ўқитувчилар жалб қилинадиган

бўлса, маҳаллий танбал, касбига нолойиқ муаллимлар уларни бездириш учун ҳар қандай усулни ишга солишлари мумкин. Демокчимизки, янги тизимни жорий этиш жараёнида ушбу омилни ҳам ҳисобга олиш, бу каби ҳолатларга йўл қўймаслик учун олдиндан керакли чораларни кўриш мақсадга мувофиқдир.

Ғайрат ЭРҒАШЕВ,
педагог.

БИЗГА ҚАҚШАТҚИЧ, ШАФҚАТСИЗ ҚОНУНЛАР КЕРАК!

Нима эмиш, божхоначининг уйидан пора сифатида тўпланган нақ 311 минг америка доллари чиқибди. Яна жиноий йўл билан топилган 8 сотихли дача, «Tashkent city» дан 2 та квартира ва битта нотурар жой, «Captive» машинаси... Хуллас, божхона пости бошлиғи бош жиноий гуруҳ порани олаверган, давлатга салкам 9 млрд. сўм зарар ҳам етган.

Бу биринчиси эмас, ўтган йил ҳам божхоначининг уйидан 400 минг доллар топилгани ҳақида Президент куюниб гапирган эди. Хуллас, бунақаси тиқилиб ётибди.

Бош прокурор ҳокимлик мансабдорлари, асосан, қандай коррупцион жиноятлар билан қўлга тушаётганини танқид қилляпти. Афсус, минг афсус ва хайф шунча ишонч, шунча ҳуқуқ...

Одатда, қонунларга кичик чекловлар ёки мажбурий тартиблар ҳақида қоидалар таклиф этилса, «инсон ҳуқуқлари» тарафдорларининг қаршилиги кучаяди (кўпинча, ўзим ҳам шуни мақбул билман). Аммо жамиятнинг тугамас муаммоси — коррупция масаласида тақиқ — кераккина эмас, ҳатто, шарт деб ҳисоблайман.

Бўлгандаям, қақшатқич ва кечиримсиз қатъий нормаларга эга ишлайдиган қонунлар бўлсин. Айниқса, порахўрлик — эскичасига ҳаром, янгичасига сиёсий хиёнатлигини билатуриб, унга қўл урган битта инсонга бундан буён енгил жазо

Умиджон ЖАББОРОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

ярамайди. Бундайлар қилмиши ортидан жабр чекиб юрган юзлаб, минглаб инсонлар ҳуқуқи поймол бўлишига кўз юмиш парадокс эмасми? Энди, бир ўйлаб кўрайлик, қонунларимиз инсонпарвар, бундайларга катта жарима ёки «қонуний жазо» берилар. Лекин уларни шунча йил «боқиб келган»лар-чи, балки ташувчидир, балки ўртақашдир, балки тадбиркордир, ишини аллақачон битириб, халқ устидан фойдани кўриб, «қандини уриб» юришибди. Юраверишади — агар ҳеч ким индамаса ва сал ўтиб, яна бошқа

бир порахўр бошлиқни «кашф қиладилар».

Яна жабрдийда — халқ, аслида, ўзимиз ҳимоя қилмоқчи бўлган ўша инсонлар ҳуқуқи поймол бўляпти. Қарашларни ўзгартирайлик! Чет элни гапирмайлик, мисоллар ҳам келтирмайлик. Оқибатига қарамай, сабаби билан курашиш йўлини танлайлик! Хуллас, йиғиштирайлик, бунақа бир томонлама, абсурд ҳуқуқ мувозанатини, шу коррупция масаласида! Балки йирик коррупционер шахсга ўлим жазосини беришни жорий қилиш керакдир?!

БИЛАСИЗМИ?

Ногиронлиги бор шахсларга қандай ижтимоий ёрдамлар кўрсатилади?

Ногиронлиги бўлган шахсларга ижтимоий ёрдамнинг қуйидаги турлари кўрсатилади:

— пул тўловлари (пенсиялар, нафақалар, бир йўла бериладиган тўловлар);

— реабилитация қилишнинг техник воситалари, сурдотехника, тифлотехника воситалари ёки бошқа воситалар, шу жумладан ўриндиқли аравачалар, протез-ортопедия мосламалари, махсус ҳарфли матбаа нашрлари, овоз кучайтирувчи аппаратлар ва сигнализаторлар, субтитрли ёки сурдотаржимали видеоматериаллар, шунингдек автомобиллар билан таъминлаш;

— тиббий, ижтимоий, касбий, жисмоний реабилитация қилиш бўйича хизматлар ва маиший хизматлар;

— транспорт хизматлари;

— дори воситалари билан таъминлаш.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

ШУ ПАЙТГАЧА МАҲАЛЛА ИДОРАСИ ЙЎҚ ЭДИ...

Маҳалламиз тумандаги энг чекка ҳудуд ҳисобланади. Аҳоли чорвачилик ва деҳқончилик ортидан кун кечиради. Хонадонларнинг 40 фоизда иссиқхона бор. Қишин-ёзин туман деҳқон бозорини поллиз маҳсулотлари билан таъминлаймиз.

Бугунги кунда, биринчи навбатда, ёшлар бандлигини таъминлаш борасида иш олиб бораёلمиз. Айни пайтда 18 нафар йигитнинг ҳар бирига 20 сотихдан ер ажратиб берганмиз. 16 нафар қизга имтиёзли кредит асосида тикув машиналарини олиб бердик. 8 нафар ёшга эса чорвачилик билан шуғулланиши ва наслдор моллар олиши учун имтиёзли кредит олишига ёрдамлашдик.

Муаммони ҳал этишга бел боғла-

ганмиз. Энг катта муаммоларимиздан бири — 10 йилдан бери қаровсиз аҳволга келиб қолган бола-лар боғчаси капитал таъмирдан чиқарилиб, 120 ўринга мўлжаллаб тайёрлаб берилгани асосий ютуғимиз бўлди. Шунингдек, шу пайтгача маҳалланинг ўз идораси бўлмаган. Мактаб биносида ижарада ўтириб, иш олиб борилган. Айни дамда маҳалла идорасини қуриш ишлари бошлаб юборилган. Мўлжал бўйича икки ойдан кейин фойдаланишга

топширилади.

Ҳудудимизда сув муаммоси одамларни анчадан бери қийнаб келмоқда. Мавжуд сув қувурларининг ўтказилганига ҳам 60 йил бўлгани учун барчаси таъмирталаб. Одамлар сув ташишга мажбур. Жорий йил охиригача мана шу муаммони ҳал этиш учун барча чораларни қўллаймиз.

Яна бир гап. Бундан икки йил олдин ҳудудимизда ажралишлар сони кўп эди. Айни дамда бизда ажралишлар мутлақо йўқ, деб айта оламан. Бундай

Назира АХМЕДОВА,
Пахтачи туманидаги «Тинчлик» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

ҳолатларнинг олдини олишда нурунийларимизга таянаман. Қайсики оилада жанжал бўлса ёки келин кетиб қолса, дарҳол уларни йиғиб, ўша хонадонга борамиз. Маҳаллада ҳамма бир-бирини танийди. Нурунийларни кўриб, оила бошлиқлари ҳам мурса қилишга тушади. Келин

уйга қайтгач ҳам бир ой давомида ҳар ҳафта хабар олиб турамин. Иш фаолиятимда шуни англаб етдимки, ажралишларнинг олдини олишдаги асосий ечим — нурунийларнинг кўмаги экан. Бу масалада баъзан раиснинг ўзи ҳеч нарсага эриша олмаслиги кўриниб қоляпти.

ЖАРИМАЛАР ТАЪСИРЧАН ВА НАТИЖАДОР БЎЛМОҒИ ЛОЗИМ

Жамиятда маълум бир қоидабузарликлар, амалдаги қонун талабларига риоя этмаслик, ўрнатилган тартиб-қоидаларни назар-писанд қилмаслик ҳолатлари кўпайиб бориши билан бирга, бу каби вазиятларга нисбатан жазо чоралари ҳам кучайтирилади. Албатта, бу кимларгадир ёқмайди.

Бироқ ўрнатилган тартиб ва қонун-қоидалар — уларга сўзсиз риоя этилиши билан «гўзал». Акс ҳолда уларнинг ҳеч кимга кераги бўлмайди.

Жарима эса ўрнатилган тартиб-қоидаларга қулоқни қимирлатмасдан, қатъий риоя этишни таъминлашнинг асосий воситаларидан бири. Унинг аҳамияти, зарурлиги, роли, ўрни, ҳуллас, унинг «обрў»си шу «қурғур»нинг таъсирчанлиги билан белгиланади. Тартиббузарга «чивин чакқанчалик» ҳам таъсир қилмайдиган жариманинг ҳолига «вой». У ҳеч кимга керак эмас. Бизни у кўзлаган мақсад

сари етакламайди.

Жарима натижадор бўлмоғи лозим. У қўлланилганидан кейин «айбдор»лар чор-атрофга «оёғи куйган товуқ»-дек «зир» югуришлари, бошни эгиб, қўлни кўксига қўйиб, минг бор: «Энди бу ишни қилмайман», деб тавба-тазарру қилишлари, бошни ҳар тошга «урадиган» бўлишлари, муздек қатикни ҳам «пуплаб» ичишлари... керак.

Баъзи бировлар ўйлаганидек, **жаримани ошириш ва шунга мос равишда ойлик маошни ҳам ошириш** — бе-маънилиқдан бошқа ҳеч нарса эмас. Бу тарзда иш тутиш кўзланган мақсадларга

эришишга асло хизмат қилмайди. Аксинча, «муаммо»ни янада кескинлаштиради. Қолаверса, жаримани жорий этиш ва унинг миқдорини оширишдан мақсад, айрим «дўст»ларимиз ўйлаётганидек, **бюджетни тўлдириш эмас.** «Отнинг калласидек» жарима жорий этилганда ҳам бюджетга «хемири» бормаслиги мумкин. Бунинг учун ўша жарима қўлланиладиган қондан бузмасликнинг ўзи кифоя.

«Немецкая точность», «японская

порядочность», «швейцарская аккуратность» ва бошқа «х.к.»ларнинг негизида ҳам, жумладан, аёвсиз ва «даҳшатли» жарималарнинг қўлланилиши ётади. Сингапур кўчаларининг «ёғ тушса — ялагудек» экани ҳам, жумладан, кўчага бир туфлаганлик учун 1000 (минг) долларлик жариманинг жорий этилгани натижа-сидир. Ишончингиз

комил бўлсин, бу йўналишда ҳар қандай «панду насиҳат» кор қилмайди. Инсофга чақиришлар ҳам натижа бермайди. Уларнинг ўрнига хаёл суриб ўтирганингизда, кўзларингиз олдида юлдузчалар пайдо қилиб тушириладиган бир «шапалоқ» — жарима афзал. У натижа беради...

Тоҳир МАЛИКОВ,
иқтисодчи.

РАИС НИМА ДЕЙДИ?

МАҲАЛЛАГА КООПЕРАЦИЯ КЕРАК...

«Боғишамол» — бугун ободлик масканига айланган. Қарийб 900 га яқин хонадон, 3 минг 400 нафардан зиёд аҳоли истиқомат қиладиган ҳудудимиздаги 6 та кўчанинг 6,5 километр қисмига асфальт ётқизилди, 2,3 километр қисмига ариқ ва «лоток» орқали сув олиб келинди. Натижада бундан бир неча йиллар аввал қаровсиз ётган томорқаларга сув бориб, одамларнинг яшаш тарзи ҳам юксалди.

Президентимиз ўтган йили Хоразм вилоятига ташрифи чоғида «Маҳалла раиси — ислохотчи» бўлиши кераклиги ҳақида таъкидлаганди. Бу фикрлар кучимизга куч, ғайратимизга ғайрат қўшиб, маҳалламизда ҳам бир қатор ташаббусларни амалга оширишни мақсад қилдик.

Жумладан, йиғинимизда кооператив ташкил этишга эҳтиёж бор. Бунинг учун жойимиз ҳам тайин. Маҳалламиз ҳудудида жойлашган 12 сотихли бинода («Андижон воқеалари» даврида террорчилар офиси сифатида давлат ҳисобига ўтказилган) ҳозирда тадбиркорларимиз новвойлик, сартарошлик, савдо-сотик йўналишларида фаолият юритмоқда. Агар шу бионинг қолган қисмида кооператив

Зиёдулло АБДУЖАББОРОВ,
Андижон шаҳридаги «Боғишамол»
маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

ташкил этсак ва 50 та тикув машинаси олиб келиб ўрнатсак, йиғин хотин-қизларининг ҳар куни 15 минг сўм сарфлаб, шаҳар марказига бориб, касб-ҳунар ўрганишига ҳожат қолмасди. Шу ернинг ўзида уларга ҳунар ўргатиб, тайёрлаган маҳсулотларини республикамиз бозорларига чиқаришга кўмак берардик.

Яна бир масала — чорвачилик билан боғлиқ.

Маҳалламиз Андижон шаҳри таркибига кирса-да, асосан, адирликда жойлашган. Ҳозирда йиғиндаги оилаларнинг тенг ярмидан кўпида чорва моллари бор. Агар имкон берилса, ҳудудни «Бир маҳалла — бир маҳсулот» тамойили асосида чорвачиликка ихтисослаштириш ниятимиз бор. Бу бўйича туман ҳокимлигига мурожаат қилганмиз, ижобий жавоб кутиб турибмиз.

БИЛАСИЗМИ?

НАФАҚА УЧУН ҚАНДАЙ ҲУЖЖАТЛАР ЗАРУР?

Болали оилаларга нафақа, бола парвариши бўйича нафақа ёки моддий ёрдам тайинлаш учун қандай ҳужжатлар тақдим этилади?

Бунинг учун фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органига ариза тақдим этилади. Ариза Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасининг туман (шаҳар) бўлими бошлиғи номига ёзилади.

Аризага қуйидагилар илова қилинади:

- ариза берувчи оила аъзоларининг паспорти нусхалари ёки ID-карталари;
- чет эл фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг яшаш гувоҳномалари, фуқаролиги бўлмаган шахс гувоҳномалари ёки ID-карталари ҳамда яшаш жойи бўйича рўйхатга олинганлиги тўғрисида қайд варағи нусхаси;
- болалари васийлик остида бўлган тақдирда, аризага васийлик ва ҳомийлик органининг қарори нусхаси;
- оиланинг мавжуд чорва моллари ва паррандалари тўғрисида маълумот;
- ариза берувчи ва унинг оила аъзолари номидаги тижорат банки ҳисобварақларидаги маблағ қолдиқлари ва ариза берилган ойдан олдинги 3 ой мобайнида уларнинг номига ўтказилган пул ўтказмалари юзасидан маълумотларни Марказий банк томонидан «Ягона реестр» АТга тақдим этиш тўғрисида оилада бирга яшовчи 18 ёш ва ундан катта ёшдаги муомалага лаёқатли барча оила аъзолари имзолари билан тасдиқланган ариза.

ЭНДИ АМАЛДОРЛАР ФАҚАТ «UZAUTO MOTORS» МАШИНАЛАРИНИ МИНИШГА МАЖБУР

Айрим мансабдор шахслар бугунги мураккаб пандемия шароитида давлат маблағларининг самарали сарфланиши нақадар муҳим эканини тўла англаб етмаётгани кўп бор кўзга ташланмоқда. Жумладан, бунга ҳали-ҳануз кенг муҳокамаларга сабаб бўлаётган ҳолат — қиммат нархлардаги хизмат автотранспортларини харид қилиш жараёни яққол мисол бўла олади.

Бундай ҳолларда давлат хизматчиларига «Ҳалоллик вакцинаси»ни норматив ҳужжатлар қабул қилиб, тегишли чекловларни қўллаш орқали сингдиришдан бошқа чора қолмаяпти.

Куни кеча қабул қилинган «Давлат органлари ва корхоналарини енгил тижорат автотранспорт воситалари, махсус ва қишлоқ хўжалиги техникалари билан таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Президент қарори ҳам айти йўналишдаги дастлабки қадамлардан бири бўлди. Унга кўра, 2021-2023 йилларда давлат органлари

томонидан жами 2 минг 770 та техника харид қилинади ва ушбу мақсадлар учун 1,934 трлн. сўм ажратилади. Энг муҳими, **бунда ташкилотлар фақат маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг автомобиль ва махсус техникаларини харид қилиши мумкин.**

Бу нима дегани? Бу шуни англатадики, энди амалдорлар ҳам чет эл «иномарка»ларидан воз кечиб, «миллий махсулотимиз» — «UzAuto Motors» АЖ автомобилларидан фойдаланади. Бунинг яна бир яхши томони шуки, мансабдорларимиз ўзбекистонликлар қандай

тақиқлар остида яшаётган бўлса, шу тақиқларни ўз бадаида хис қилишади ва бу харажатларни қисқартиради, улар ёқтирган миллий машиналаримизни қўллаб-қувватлайди ҳам.

Очиғи, шу вақтгача раҳбарларнинг чет эл машиналарида юриши уларнинг ўзи ҳам «UzAuto Motors»га ишонмайди, деган қарашларни туғдирарди. Тўғри-да, давлат мансабдорлари ишонмайдиган машиналарга нима учун оддий халқ ишониши керак? Кўп бор таъкидланади: «Давлат — халқ учун ишлайди». Демакки, халқ учун ишлайдиган давлат ташкилотлари ҳам халқдан устун бўлмаслиги керак. Улар ҳам Ўзбекистонга ишлаб чиқарилган машиналарда юриб кўриши лозим. Шоядки, шунда «UzAuto Motors» ҳам ўз махсулотларининг сифати, дизайни, энг муҳими, нархлари борасида

ишлай бошласа...

Бу ўринда яна бир қатор таклифларни ҳам илгари суриш мумкин.

Масалан, янги сотиб олинган машинани янгисига алмаштириш камида 4-5 йилни ташкил этиши керак. Шундагина, дейлик, ўринбосарнинг машинаси вилоятларга, раҳбарники ўринбосарга, «биринчи»га эса янги машина сотиб олиш каби «амалиётлар тизими»га чек қўйилармиди?

Яна бир муҳим жиҳат — хизмат автомобилларини сунъий йўлдош орқали кузатиш (GPS навигатор) тизими яратиш керак. Бу орқали улардан иш билан боғлиқ бўлмаган мақсадлар (оила эҳтиёжлари ва ҳоказолар) да фойдаланганлик учун жавобгарликни аниқ белгилаш мумкин бўлади. Бу борада жамоатчилик назорати ҳам муҳим, албатта. Масалан, хизмат машинасидан

бошқа мақсадларда фойдаланилганда, бу ҳақда тегишли органларни хабардор қилиш учун махсус бот, веб-портал яратилиши ва унга фото-видео материалларни узатиш имконияти бўлиши даркор. Шундагина ортиқча харажатларга чек қўйилармиди.

Р/С. Хизмат автомашиналари ойналари қорайтирилиши тақиқланиши лозим. Аввало, бу шаффофликка хизмат қилади. Агар амалдорларга қорайтирилган ойналар керак бўлса, марҳамат, улар ҳам ўз чўнтагидан пул сарфлаб, буни амалга оширишлари лозим. Шундагина, юқоридан айтилганидек, улар ҳам фуқаролар қандай тақиқлар остида яшаётганини ўз танасида хис қилиши, буни аввал ўзларига татбиқ этишлари керак бўлади.

**Муродилла
ПҮЛАТОВ.**

ҲАМКОРЛИК

UZCARD VA HUMO НУМОНИНГ БИРЛАШИШИ БИЗГА НИМА БЕРАДИ?

Бугунги кунда UZCARD ва HUMO пластик карталари учун алоҳида-алоҳида терминаллардан фойдаланилади. Ҳаттоки, банкоматлар хизмати ҳам алоҳида. Ўтган йил сентябрь ойида бу икки тўлов тизимининг бирлаштирилиши ҳақида хабарлар тарқалганди.

Бу хабарларни Марказий банк раҳбари Мамаризо Нурмуратов нотўғри маълумот, дея рад этган эди. Аммо айти пайтда UZCARD ва HUMO тўлов тизимлари ҳамкорлик тўғрисидаги Меморандумни имзолашди.

Нима ўзгаради? Ҳозирда мавжуд бўлган қайси муаммоларга ечим бўла олади? Бундан кейин тўлов тизимлари терминаллари иккала турдаги карталарни ҳам қабул қила бошлайди. Ушбу лойиҳа нақд пулсиз ҳисоб-китобларни такомиллаштириши мумкин.

— Инфратузилмаларнинг интеграцияси карта эгалари, банклар ва бизнес эгаларига сезиларли фойда келтиради, — дейди **Миллий банклараро процессинг маркази директори Шўратбек Қурбонов.** — Харидорларнинг савдо нуқталарига келгач, қайси терминаллардан фойдаланиш мумкинлиги ҳақидаги ўйлари йўқолади, тадбиркорлар эса иккала картадан тўловларни битта терминал орқали қабул қилишлари мумкин бўлади. Шуни таъкидлашни

истардимки, UZCARD ва HUMO Ўзбекистоннинг тўлов хизматлари бозорида рақобат муҳитини яратишда давом этади.

Яна бир гап. Тўлов тизимларининг яқин ҳамкорлиги бозор талабларига тезроқ жавоб бериш ва инновацион ечимларни янада самарали амалга оширишга имкон беради. 2021 йил охирига қадар терминаллар иккала турдаги карталарни қабул қилишни бошлаши кутилмоқда. Демак, ҳозирча йил якунланишига анча бор. Бу жараён

келгуси йилга ўтса ҳам ажабланмаслик керак. Чунки биргина пластик карталардан фойдаланиш ва уни бозор мунособатларига киритиш учун бир неча йил кетганини ҳамма билади. Баъзи чекка ҳудудларда эса пластик карталарнинг ўзидан фойдаланиш ҳанузгача муаммо. Юқоридаги икки тизимнинг ўзаро ҳамкорлиги бу масалалар ечимига ҳам қаратилса, мақсадга мувофиқ бўларди. Қолганини эса вақт кўрсатади.

**Нилуфар
ЮНУСОВА.**

БИЛАСИЗМИ?

Якка тартибдаги тадбиркор ходим ёллаши мумкинми?

Амалдаги қонунчиликка кўра, якка тартибдаги тадбиркорлик фаолияти билан шўғullanувчи шахслар **бир нафардан уч нафаргача ходим ёллаши мумкин.**

Маълумот тариқасида, бир неча фаолият турлари билан шўғullanадиган хусусий тадбиркор фаолиятнинг турлари сонидан қатъи назар, **уч нафардан кўп бўлмаган** ходимларни ёллаш ҳуқуқига эга.

ЕВРОПАГА СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ БЕРА ОЛАМИЗМИ?

Ёдингизда бўлса, 2020 йил ноябрь ойи охирида Европа комиссияси Ўзбекистонга Европа иттифоқи мамлакатларига божсиз экспортни амалга ошириш ҳуқуқи GSP+ имтиёзларини бериш тўғрисидаги аризани муддатидан олдин кўриб чиқиш ва розилик бериш тўғрисида қарорни қабул қилганди.

Бундай юқори даражада, ўзига хос эътибор, алоҳида муносабат республикамиз томонидан инсон ҳуқуқлари, атроф-муҳит муҳофазаси, меҳнат муносабатлари, бошқарув стандартлари бўйича 27 та халқаро конвенциялар талабларини бажаргани тўғрисидаги Еврокомиссия хулосасига кўра тақдим этилаётгани билан изоҳланган. Шундан сўнг қарорни Европа парламенти ҳам маъқуллади. Юртимиз GSP+ имтиёзларини қўлга киритган 9 давлатдан бирига айланди.

Хуллас, 12 апрелдан Ўзбекистоннинг Европа иттифоқи мамлакатларига божсиз экспортни амалга ошириш ҳуқуқи кучга кирди. Хўш, бу нима дегани? Биз учун очилаётган бозор миқёсини англаш мақсадида

бир неча фактларни келтириб ўтмиз.

Иттифоқ мамлакатлари ҳар йили бутун дунёдан 177 миллиард еврога кийим-кечак сотиб олади. 147 миллиард евролик матодан ишланадиган уй буюмлари, яъни чойшаб, ёстик, кўрпа ва тўшаклар, сочиқлар, пардалар ва ҳоказолар харид қилади. Чарм ва ярим чарм маҳсулотлар хариди 70 миллиард еврога тенг.

Энг қувонарлиси, буларнинг бари бизда керагидан ортиқчаси билан бор. Бу тубсиз бозорнинг бор-йўғи беш ёки олти фоизини эгаллаб олиш ҳам мамлакатимиз иқтисодий аҳолининг кескин ошишига, аҳоли фаровонлиги даражасининг юқорига сапчишига сабаб бўлиши мумкин.

Бу ўринда GSP+ имтиёзидан фойдаланаётган бошқа мамлакатлар

тажрибасини ҳам кўриб чиқиш керак. Масалан, Покистон бу имтиёзни қўлга киритганидан сўнг икки йил ичида экспорт миқдорини 40 фоизгача оширди. Бугунги кунда мамлакат Европага 6 миллиард евро миқдоридagi товарларни экспорт қилади. Бу ўринда Покистонда 500 га яқин текстил корхоналари мавжудлиги, катта миқдорда пахта етиштириши ва қайта ишланишини ҳам айтиб ўтиш керак. 2010 йилларда мамлакат пахта етиштириш бўйича дунёда 4-ўринни эгаллаб келди. Имтиёзли экспортёрлардан яна бири — Бангладеш эса Иттифоққа салкам 17 миллиард евролик маҳсулот экспорт қилади.

Аммо бу имтиёз ҳамиша ҳам юқори натижаларни беравермаган. Бу борада, айниқса, собиқ иттифоқ дав-

латлари бирор жиддий фойда кўришгани маълум эмас. Қирғизистон ва Арманистон ҳам каби имтиёзларга эга, аммо уларнинг бу улкан бозорга экспорти арзимас суммаларни ташкил қилади, холос. Масалан, Қирғизистон йилига 6 миллион, Арманистон эса 68 миллион евролик товарларни Европага етказиб бермоқда.

Хўш, имтиёздан самарали фойдаланиш учун нима қилмоқ керак? Энг аввало, Қирғизистон ва Арманистон хатоларини яхшилаб ўрганиш ва уларга йўл қўймаслик лозим. Покистон, Бангладеш тажрибасини эса оммалаштириш керак.

Бундан ташқари, Европа бозори ўта ин-

жиқ ва маълум бузулмас тартибларга бўйсунини унутмаслик керак. Бу ерда нархдан ҳам кўра, сифат жуда муҳим саналади. Минглаб стандартлар амал қилади. Уларга муносиб бўлсагина, бозорда ўз ўрнимизни топишимиз мумкин.

Айниқса, ривожланган, капиталистик мамлакатларда саводли ва қимматбаҳо реклама компанияларисиз ҳам ҳеч нарсага эришиб бўлмаслигини назардан чиқармаслик керак. Узоқ муддатли, чуқур ўйланган тарғиботни йўлга қўйиш орқали катта даромад оламиз.

Хуллас, бу ёғи энди ўз қўлимизда...

Комрон
ТУРҒУНОВ.

ҲОДИСА

ҚАЧОНГАЧА ЎЗИМИЗНИ БОМБА УСТИДА КЕТАЁТГАНДЕК ҲИС ҚИЛАМИЗ?

Кўпчилик ҳайдовчилар «Машина ҳам битта рўзғор», дейишади. Агарда таксичилар билан гаплашиб қолсангиз, «турган-битгани харажат» дея нолийдиганлари ҳам топилади. Албатта, ҳар қандай автомобиль ёқилғи орқали ҳаракатланади.

Аммо бензин нархининг ҳар гал кўтарилиб кетавериши кўпчилик учун ташвишга айланади. Шу боис аксарият автомобиль эгалари сарф-харажатни камайтириш мақсадида уловига газ баллони ўрнатиб олишади. Деярли 99 фоиз таксичилик қиладиганларнинг машинаси

газга мослаштирилган.

Хусусан, бир вилоятдан иккинчисига бориш учун такси хизматидан фойдалансангиз камида бир марта бўлса-да, газ қуйиш шохобчасига тушишингиз тайин. Бу биз учун оддий ва одатий ҳолга айланган.

Муаммо нимада?

Муаммо шундаки, биз ўтириб кетаётган машинанинг газ баллони қанчалик хавфсиз ёки хавфли эканини билмаслигимиздир. Гўёки, бомба устида кетамиз. У исталган пайтда ва жойда портлайдигандек. Бундай бўлмайди, деб ҳеч ким кафолат беролмайди ҳам. Чунки машинадаги газ баллони туфайли

юз берган портлашларга мисоллар етарлича. Мисол учун, жорий йил бошидан Тошкент шаҳрида «Nexia»нинг газ баллони портлаши оқибатида яна 4 та автомобилга шикаст етказилган. Гулистондаги газ қуйиш шохобчасида автобус газ баллонининг портлаб кетиши оқибатида эса одамлар ҳам жароҳатланганди.

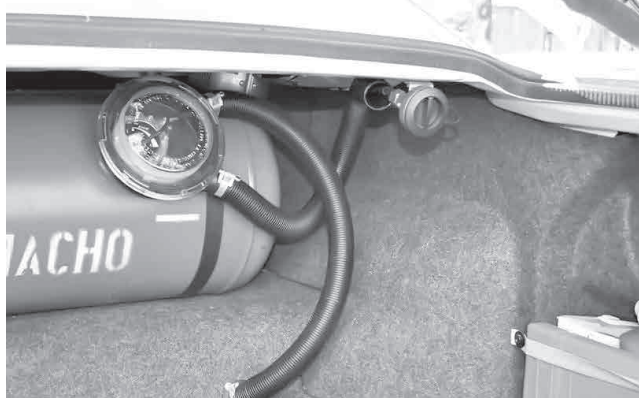
Аммо энг катта бахтсиз ҳодиса куни кеча рўй берди — Жиззахда чиқинди ташувчи машинага ўрнатилган газ баллонининг портлаши оқибатида йўл чеккасида турган ота-бола шифохонанинг жонлантириш бўлимига ётқизилди. Бахтсиз ҳодиса туфайли етти ёшли болакайнинг оёқлари

кесиб ташланганини эшитган ҳар қандай одамнинг юраги жунбушга келади. Айбдор жазоланар ҳам, аммо бу болакайнинг соғлигини ким қайтариб беради? Кўчада қайси машина ва қачон портлаб кетишини билмай туриб ҳаракатланиш ҳам аслида қўрқинчли. Хўш, бундай ҳолатларда ким айбдор? Албатта, биринчи навбатда, ҳайдовчи. Чунки у машинани техник кўрикдан вақтида ўтказиши ва доим эътиборли бўлиши шарт.

Нима қилиш керак? Автомобилдаги газ баллонларининг портлашлари сабаблари ўрганилганда, техник носозлиги, ортиқча сиғимда газ қўйилиши

каби важлар кўрсатиб ўтилган. Бундай ҳолатларга безътибор бўлмаслик кераклиги тўғрисида доим ЙХХБ ва ФВБ томонидан огоҳлантирилади. Аммо барибир газ баллонли автомобилларда ҳаракатланиш, айниқса, куннинг иссиғида жуда хавфли. Балки техник носозлигини текшириш ва тавсия бериш бўйича мавжуд бўлган тартиб-тамойилларни ўзгартириш керакдир. Токи, биз «бомба» ёнида ёки «бомба» устида юргандек ўзимизни ҳис этмайлик. Бу борада қандайдир чоралар қўллаш вақти келмади-микан?

Жасмина
ЖЎРАХОНОВА.

ИСТЕЪМОЛ КРЕДИТИ ФАҚАТ МАҲАЛЛИЙ ТОВАРЛАР УЧУН: «ОЛСАНГ-ШУ ОЛМАСАНГ...»

Бугун истеъмол кредити пакетлари деярли барча банклар томонидан такдим этилмоқда. Кредитлар фуқароларга Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқарилган товарлар, ишлар ва хизматлар сотиб олиш учун берилади. Бунда маблағлар сотувчининг ҳисоб-рақамига ўтказиш йўли билан амалга оширилади. Истеъмол кредитини нақд пул кўринишида беришга йўл қўйилмайди.

Кўриниб турибдики, бундай кредит туридан фойдаланмоқчи бўлган фуқаро олдида танлов имконияти деярли йўқ, яъни у фақат **мамлакатимизда ишлаб чиқарилган товарларни сотиб олишга мажбур**. Бу чеклов вақтида қайсидир маънода маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлаш мақсадида қабул қилингандир, бироқ бугун бу талабни ўзгартириш вақти етди. Зеро, айнан шундай «имтиёзлар»

туфайли айрим монопол корхоналар **ўз устида ишлашни, янгилик яратишни, истеъмолчига қулайликлар тақдим этишни унутиб қўйишди**. «Олсанг — шу, олмасанг — ана катта кўча» дегани бу.

Қолаверса, кредит маблағларининг **нақд пул шаклида ажратилмаслиги** ҳам бир муаммо. Нега? Чунки қайсидир ташкилотдан маҳсулот сотиб олмоқчи бўлсангиз ва тўловни пул ўтказиш йўли билан амалга ошириш-

ни айтсангиз, товар нархига маълум миқдорда **устамалар қўшилади**. Дейлик, нақд пулга 4 миллион сўмга тушадиган телевизорни истеъмол кредити асосида камида 4,5-4,8 миллион сўмга олсангиз. Савол нигоҳи билан сотувчига боқсангиз, унинг нигоҳида яна ўша жавобни уқасиз: «Олсанг — шу, олмасанг...»

Ўтган йили Монополияга қарши курашиш қўмитаси «Истеъмол кредити тўғрисида»ги қонуннинг айнан шу

бандига — 15-моддасига ўзгартириш киритиш таклифини берганди. Унга кўра, кредитлар нафақат миллий, балки **чет эл маҳсулотларини харид қилиш учун ҳам берилиши ва у нақд ёки хорижий валютада ажрати-лиши таклиф қилин-ганди**. Шунингдек, сотувчи ташкилотга кредит олингани тўғрисида **электрон шаклда** (ҳозирда фақат ёзма равишда) хабар бериш имконияти берилиши режалаштирилганди. Бироқ орадан қарийб бир йил вақт ўтаптики, бу қонуннинг қабул қилингани ёки рад этилгани тўғрисида бирорта маълумот йўқ.

Шу ўринда, қўмита таклиф қилган лойиҳа бўйича ҳам мулоҳазалар туғилади. Кредитнинг нақд шаклда ажратилиши, чет эл маҳсулотларига ҳам татбиқ этилиши, ҳуж-

жатларнинг электрон шаклда айланиши яхши, албатта. Бироқ унинг хорижий валютада ажратилиши муаммо туғдириши мумкин. Боиси молиявий саводхонлик даражаси ҳаминқадар бўлган ҳозирги даврда аксарият қарз олувчилар **валюта** рискларини **ҳисобга олиш ва самарали бошқариш қобилиятига эга эмас**. Қолаверса, қарз олувчилар, асосан, **миллий валютада даромадларга эгалик қилса-ю, хорижий валютадаги мажбуриятларга эга бўлса**, бу ҳам мамлакат миқёсида тизимли рискларни ярата бошлайди. Шундай экан, бу борада яна бир бор пухта ўйлаб кўриш ва одамларга ҳақиқатда қулайлик яратадиган тизимни жорий этиш даркор.

Иброҳим ПЎЛАТОВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

ҚОҒОЗБОЗЛИК КАМАЙИШ ЎРНИГА КЎПАЙИБ БОРЯПТИ

Тўғриси, қачон одамлар билан ишлаш керак эканини тушунмай қоласан киши. Тизимда қоғозбозлик кўп. Ҳар куни баённомалар тузиш, турли-туман ҳужжатларни, тинимсиз келиб турадиган жадвалларни тўлдириш керак. Маҳалла фаолларининг аҳоли учун вақт ажратишларига деярли имкон йўқ. Яхшики, кейинги пайтларда мажлисбозликлар камайди. Акс ҳолда раислик тугул, уйга боришга ҳам улгуролмас эдик.

Менимча, қоғозбозликни кескин камайтириш керак. Қуйидан билганим учун очиғини айтаман. Қоғозлардан ҳеч қандай наф йўқ. Жадвалу ҳужжатлар амалиётга ҳеч бир дахли йўқ алоҳида бир олам бўлса, ҳақиқий ҳаёт, одамларнинг дарду ҳасрати мутлақо бошқа олам. Майли, юқорида кимгадир шу қоғозлар жуда керак бўлса, тўлдириб беришимиз мумкин. Аммо шу вазифаларни бажаришга, озроқ маош билан ярим штат бирлиги ажратилганида, ишимиз жуда енгиллашарди.

Шундай бўлса-да, «маҳаллабай» тизим асосида ишларни қўлдан келгани, вақт етганича бажаряпмиз. Шахсан мен бу тизимнинг натижа беришига

ишонаман. Ҳозирнинг ўзида айрим ижобий натижалар бор. «Халқ банки» томонидан бириктирилган ходим билан барча хонадонларни айланиб, одамларни қийнаётган масалаларни ўрганиб чиқдик. Худудимизда 3200 нафар фуқаро истиқомат қилади. Уларнинг асосий муаммоси — ишсизликдир. Ишсизлар рўйхатида 122 нафар фуқарони киритганмиз. Аммо бу ишсизлар шу билан туғади, дегани эмас. Биз рўйхатга устачилик, чорвачилик, иссиқхона, асаларичилик орқали ўзини ўзи банд қилганларни қўшганимиз йўқ. Асосий урғуни ҳақиқатан ҳам ҳеч бир тирикчилиги бўлмаган одамларга қаратдик. Худудимиз катта

ўрмон хўжалиги билан чегарадош. Бизда асаларичилик, чорвачиликни ривожлантиришга яхши имконият бор. Аммо шу пайтгача фақат икки оила асаларичилик билан шуғулланишар эди. Тарғибот ишлари туфайли бу йил уларнинг сони олти нафарга етди. Бундан ташқари, чорвачилик ҳам ривожланиб борапти. Ўрмон хўжалиги ерларини 30-40 сотихдан ижарага бериш орқали ўнлаб одамларни ишли

қилдик.

Бу ўринда яна бир таклифим: бизникига ўхшаш ҳудудларда заҳарли пестицидлардан фойдаланишнинг алоҳида қоидалари ишлаб чиқилса, айни муддао бўлар эди. Тўғриси, асаларичиликнинг кескин ривожланмаётганига шу муаммо сабаб бўляпти. Масалан, атрофдаги кластерларнинг пахтазорларига доим заҳарли моддалар билан ишлов берила-

Жамшид РАХИМКУЛОВ,
Ангор туманидаги «Гулзор» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

ди. Бу асалариларнинг ўлимига сабаб бўлади. Шу боис соҳа билан шуғулланишни истайдиганлар, таваккал қилиб, кредит олаётганлар кўпайиб кетмаяпти. Ваҳоланки, ўрмон хўжалиги ўз ерларини назорат остида, шунчаки бепул фойдаланишга топширишга тайёр. Банк кредит бераман, деб турибди. Худудда фақат биологик воситалардан фойдаланиш ёки бошқа бирор безарар тартиб бўлса, бизда ҳеч ким ишсиз қолмасди.

БЮДЖЕТ ПУЛЛАРИНИ ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТ ҚИЛСА...

Бюджетни, айниқса, ошириб бажарилган бюджет маблағларини қаерга ишлатилгани, нима мақсадга сарфлангани доим ҳам омма учун очиқ бўлмаган. Мана энди бу муаммога ечим топилгандек.

«Бюджет жараёнида фуқароларнинг фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Президент қарорига кўра, бюджет харажатларининг 5 фоизи жамоатчилик фикри асосида шакллантирилган тадбирларни молиялаштиришга йўналтирилади. Албатта, бу 100 фоизга етиши тарафдоримиз. Аммо бошланишига ёмон эмас.

Мазкур **янги тартиб** 2022 йил 1 январдан

эътиборан республиканинг барча туман(шаҳар)ларида босқичма-босқич жорий этилади. **2021 йил 1 июлдан** бошлаб жамоатчилик фикри асосида шакллантирилган тадбирларни молиялаштиришга йўналтириладиган маҳаллий бюджетлар қўшимча маблағлари миқдорини **30 фоизгача** оширилмоқда. Ҳозирда ушбу миқдор **10 фоизни** ташкил этади.

Хўш, бу халққа нима беради? Аввало,

бюджет пулининг шаффофлиги таъминланди. Қолаверса, бюджетнинг оширилган қисмидан маҳаллий муаммоларга ечим топилади. Яна ишчи-ходимларга қўшимча устамалар ҳам маҳаллий бюджетнинг ошириб бажарилган қисмидан тўланарди. **Қолаверса**, кўчаларни таъмирлаш, сув, газ муаммолари ҳам айна шу омилга боғлиқ.

Демак, энди бюджет пуллари жамоатчилик назоратида сарфланди. Ҳамма ҳоким ҳам ўзига ё ўринбосарига қиммат машина харид қилиш, хонасини жиҳозлаш учун аввал жамоатчилик билан кенгашади.

Фақат бунда жамоатчилик, яъни сизу биз ҳам фаол бўлишимиз керак!

Нурилло ФАЙЗ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

Маҳалламиз туманимизнинг Навоий вилояти билан чегарадош қисмида жойлашган. Туман марказигача бўлган масофа 85 км.дан зиёд. Худудда жами бешта қишлоқ бўлиб, унда 525 та оила, 2 минг 124 нафар аҳоли истиқомат қилади. Қишлоқларимиз тарқоқ жойлашган, улар орасидаги масофа 4 км.дан 18 км.гача.

«МАҲАЛЛАМИЗ ТАРҚОҚ, МАШИНАГА ЭТИЁЖ БОР...»

Маҳаллада ишлар «Хавфсиз ва обод маҳалла» тамойили асосида олиб борилмоқда. Беш йиллик раислик фаолиятим даврида бирорта жиноятчилик қайд этилмаганини алоҳида таъкидлашим керак. Яраштириш имкони бўлмагани сабабли шу вақт ичида фақат 2 та оилавий ажралиш қайд этилди. Маҳалладошларимиз, асосан, деҳқончилик ва чорвачилик билан шуғулланади. Қишлоқларимиз орасидаги 9,3 км. йўлга шағал ётқизилди. Тўрт дона трансформатор таъмирланиб, 1,5 км. электр линиялари янгиланди.

Муаммо нимада? Ютуқлар, албатта ўзимизники, лекин анчагина муаммоларимиз ҳам мавжуд: иккита мактабимизнинг биттасида спорт зали йўқ. Оқибатда маҳалла болаларининг спорт билан шуғулланишига тўла имкон топа олмаёпмиз. Қолаверса, маҳаллани туман маркази билан боғлайдиган 6 км. йўл асфальт қилишга муҳтож.

Таклифим: нафақа ва моддий ёрдам пулларини тайинлаш пенсия жамғармасига ўтказилгани яхши бўлди, лекин дастлабки ҳужжатлар ҳали-ҳамон маҳалладан олинмоқда. Алоҳида тизим яратилса, нафақа ва моддий ёрдам пулларини тайинлашда маҳалла аралашмаса, яхши бўларди. Фуқаролар орасида маҳаллага ишонч янада кучайиб, баъзи коррупцион ҳолатлар барҳам топган бўларди.

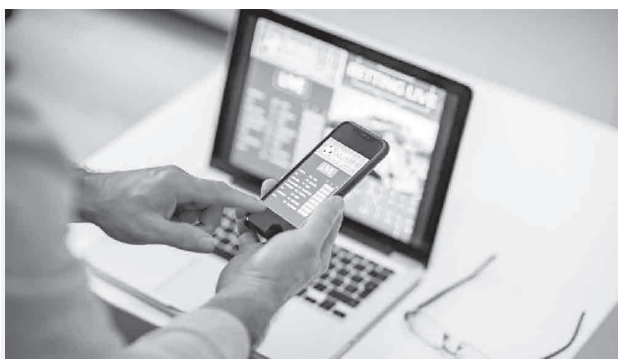
Илтимосим: чекка ҳудудларда жойлашган, қишлоқлари тарқоқ маҳалла раисларига имтиёз асосида кам фоизли кредитга бўлса-да, машина сотиб олиш учун ёрдам берилса, ишимиз анча енгиллашиб, самарали бўларди. Бу, айниқса, бизнинг маҳалла каби тарқоқ жойлашган, у учидан бу учигача қарийб 20 км.ни ташкил этадиган ҳудудлар учун айна муддао бўларди.

Турсунмурод НУРМАТОВ,
Қўшработ туманидаги
«Ўртасой» маҳалла фуқаролар
йиғини раиси.

КУН САВОЛИ

МАҲАЛЛА ТИЗИМИ ҚАЧОН РАҚАМЛАШАДИ?

Ўтган йили 28 апрелда «Рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Президент қарори қабул қилинган эди. Бу орқали «Электрон ҳукумат» дастурини амалиётга қўллаш ва аҳолига қулайликлар яратиш кўзда тутилганди.

Жумладан, 2020-2021 йилларда барча соғлиқни сақлаш муассасалари, мактаблар ва мактабгача таълим ташкилотларини, шунингдек, қишлоқлар ва маҳаллаларни юқори тезликдаги Интернет тармоғига улаш ҳамда алоқа хизматлари сифатини оширишни кўзда тутган ҳолда мамлакатнинг рақамли инфратузилмасини тўлиқ модернизация қилиш ва замонавий телекоммуникация хизматларидан барча ҳудудларда фойдаланиш имкониятини

таъминлаш белгиланганди. Агар жараён мукамал йўлга қўйилса, қоғозбозлик ва коррупцияга сезиларли даражада барҳам берилиши исботланган.

Хўш, амалда шундай бўлдимиз? Бошқа соҳаларни айтмайликда, биргина маҳаллага доир қисми ижросига тўхталамиз.

Афсуски, бугунги кунгача бўлган ҳолатга назар солсак, маҳаллаларни нафақат тезкор, балки интернетга секинроқ улаш ҳам орзу бўлиб қолмоқда.

Вазирлик ташкил этилгач ҳужжат ишлари шу қадар кўпайганки, буни амалда мавжуд штатлар бирлиги билан бажариш имконсиз. Агар вазирлик ҳамкор ташкилотлар билан интеграциялашганда мана шу ишлар ижроси осонлашарди. Афсуски, соҳага ахборот-коммуникация технологияларини татбиқ этиш ҳали-бери бажариладиган ишга ўхшамайди.

Энг қизиғи, юқоридаги қарорнинг 2020 - 2022 йилларда электрон ҳукуматни янада ривожлантириш бўйича устувор лойиҳалар номли 5-илова-сида берилган ташкилот ва муассасалар ичидан Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлигини топа олмадик.

ҲАМРОЗ АЛИ.

ПУЛЛАРНИ «ЕБ КЕТИШ»ДАН ҚЎРҚМАЙ ҚЎЙИШГАН...

«Ўзбекнефтегаз» АЖ корхоналарида ишлаш учун ҳамма ошиқади. Нега? Сабаби — маоши яхши, ишчиларга берилган имтиёзлар ҳам талайгина. Шу боис нима қилиб бўлса-да, ўша ерда ишга киришни истовчилар кам эмас. Табиийки, қаерда пул бўлса, ўша ерда ўзлаштириш ва ўғирлаш ҳам кучайган бўлади.

Жумладан, «Ўзбекнефтегаз» АЖ томонидан ҳудудлардаги корхоналар ўрганилганда, катта миқдордаги пулларнинг турли хил важлар асосида ўзлаштирилиши аниқланган.

Ўрганишлар давомида ҳақиқатда мавжуд бўлмаган иш ўрни учун маош тўлаш, нефть маҳсулотларига ажратилган маблағларнинг расмийлаштирилмагани, уй-жой учун ажратилган пулларни ўзлаштириш каби камчиликлар ойдинлашган. Мисол учун, «Мароқанд нефть база» МЧЖ ходими ўз шахсий манфаатларини кўзлаган ҳолда, яқин қариндошларини, аслида ишламаса-да, нефть базаси тизимига ишга расмийлаштириб, уларга (2017–2021 йилларда) жами

116,6 млн. сўм иш ҳақи ҳисоблаб келган. Худди шундай, «Шўртан газ кимё мажмуаси» МЧЖ-да ҳам ишламаган одамларга 146,0 млн. сўм ойлик иш ҳақи асоссиз равишда тўлаб берилган. Бундай ҳолатлар бошқа ҳудудларда ҳам аниқланган.

Муаммо нимада? Бунда асосий муаммо — маъсул шахсларнинг ўз вазифасига масъулиятсизлигидир. Ўз ҳолича иш ўрни яратиб, яна унга тўланадиган маошларни белгилаб, ўзлаштиришга етгунча бўлган жараёндан наҳотки йиллар давомида ҳеч ким хабар топмаса? Бу жараён бошқа саволларни ҳам келтириб чиқариши табиий. Ўша сарф этилган миллионлар эвазига ростакмига

иш ўрни яратилиб, ўнлаб одамлар бандлиги таъминланганида эди, бу ҳам жамиятга, ҳам ўша оила бюджетига наф бермасмиди?

Яна эски гап. Биз «еб кетиш»дан, ўзлаштиришдан қўрқмай қоляпмиз. Кадрлар орасида ҳам, мутахассислар мансабдорлар орасида ҳам бунга одатий ва оддий ҳолга қарагандек қараш шаклланиб бўлган. Бу тизимни ёриб чиқиш вақти келди, чоғи. Бу борада таъсирчан чораларни қўллаш орқалигина бундай ҳолатларнинг қайта юз беришига чек қўйиш мумкин. Йўқса, бу каби жиноятлар эртага яна бошқа жойда содир этилаверади...

**Нилуфар
ЮНУСОВА.**

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

650-700 НАФАР ЭРКАК ИШСИЗ, АКСАРИЯТИ ХОРИЖДАН ПАНОҲ ТОПИШГАН

Юртимиз маҳалла-ларида рўй бераётган янгиликларни кўриб, қувонамиз. Негаки, бизнинг маҳалламиз тараққиётдан анча ортда қолмоқда. Қолаверса, энг чекка ҳудудда, туман марказидан 25 км. олисда жойлашганмиз.

Муаммо: ишсизлик, 650-700 нафар эркаклар ишсиз, аксарияти хорижга ишга кетишади.

Кетолмаганлари фермерлар ва шаҳардаги турли қурилиш ишларида меҳнат қилишмоқда. Имконияти бор аёлларимиз эса қўшни туман ва маҳалла-лардаги трикотаж ва ип-калава ишлаб чиқариш фабрикаларига қатнаб ишлашмоқда.

Тадбиркорлик ҳам ҳаминқадар, 4-5 та дўкон бор, холос. Ишсизларни ишли қилиш учун, аввало, кичик-кичик ишлаб чиқариш корхоналарни кўпайтириш керак. Шунда мигрантларимиз ҳам ўз маҳалласида, оила бағрида ишларди.

Яна бир муаммо: ички кўчаларимиз қишда лой, ёзда тупроқ бўлади. Шу боис транспорт қатнови ҳам муаммо. 5 та кўчамизда қўлбола симёғочлар ўрнатилган. Уларнинг ўрнига бетон-устунлар ўрнатиб, янги трансформаторлар қўйиш керак.

Куни кеча туман ҳокимимиз келиб, аҳоли билан мулоқотда бўлди. Мавжуд муаммоларни жорий йилнинг 2-чорагида ҳал этишни ваъда қилди. Барча умидимиз шу учрашувдан.

Саидазиз АЛОВХАНОВ,
Сайхунобод туманидаги «Нурли йўл» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

МОЛИЯ

КОРРУПЦИЯЧИ АМАЛДОРЛАРГА БЕРИЛАДИГАН ЖАЗО КУЧАЙТИРИЛАДИ

Президентимиз ўтказган кичик ва ўрта бизнесни қўллаб-қувватлаш ҳамда аҳоли бандлигини таъминлашга бағишланган видео-селектор йиғилишида бир қатор маҳаллий раҳбарларга “ҳайфсан” берилган бўлса, айрим мансабдор шахслар лавозимидан озод этилди.

Аҳамиятлиси, давлатимиз раҳбари ишдан олинган ушбу собиқ мансабдорларнинг бирор жойга ишга қабул қилинмаслиги ва улардан ишлаган даврида тўланган иш ҳақлари қайтариб олинишини, ҳатто телевидение орқали “хиёнат”чи сифатида таништирилишини маълум қилди.

Бундан кўринадики, эндиликда жиддий камчиликка йўл қўйган амалдорларга нисбатан таъсирчан жазо чоралари қўлланилиши мумкин.

Дарҳақиқат, вазият шу даражага етиб келганди. Ахир қачонгача бундайларни кечириш мумкин. Коррупция ва тадбиркорлик йўлига тўсиқларни келтириб чиқараётган раҳбарлар ўз-ўзидан инсофга келиб қолишмайди.

Аслида бундай таклифлар жамоатчилик вакиллари, ҳатто айрим депутатлар томонидан ҳам билдирилаётганди. Тўғри, ҳиссиётга берилиб айтилган талон-торож ва порахўрликка йўл қўяётган амалдорлар учун ўлим

жазосини қайта тиклаш ҳамда бошқа шафқатсиз чораларни қўллаш керак, демоқчи эмасмиз. Нима бўлганда ҳам, жазо қанчалик таъсирчан бўлса, мансабдорлар орасида лавозимини суиистеъмол қилган ҳолда

нопокликларга йўл қўйиш ҳолатлари камаяди.

Нафси бузук мансабдорларга нисбатан юқоридаги қатъий жазоларга қўшимча равишда давлат ва халқ манфаатларига етказган зарари ҳисобга

олинган ҳолда шу даврда орттирган барча шахсий мол-мулкларни мусодара қилиниши мақсадга мувофиқдир. Бу жараёнда, албатта, оила аъзолари ва бошқа қариндошларига тегишли мол-мулкларнинг шаклланиши ҳам у содир этган жиноий қилмишларга алоқадорлиги жиҳатидан чуқур текширилиши лозим. Шунда ҳар қандай амалдор лавозимини суиистеъмол қилиш билан боғлиқ жиноятларга ўйлаб қўл уради.

Тўлқин ШЕРНАЕВ.

МУАММОЛАР ФАҚАТ БИРИНЧИ РАЎБАРЛАРГА ЕТГАНДАГИНА ҲАЛ БЎЛАДИ

Куни кеча «Ozbekiston24» каналида Тошкент вилояти ҳокими 300 дан ортиқ тадбиркорлар билан очиқ мулоқот ўтказгани ҳақида лавҳа эфирга узатилди.

Унда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаб, хорижга экспорт қилиб келаётган Бўстонлиқ туманидан тадбиркор Ўктам Мирзаалиевнинг 2018 йилдан буён ҳал бўлмаётган 200 гектар ер олиш муаммоси, бир ярим йилдан буён кредит ололмаётган тадбиркор Азамат Бобомуродовнинг ҳамда қибрайлик тадбиркор Шавкат Юсуповнинг туман марказидан хунармандчилик маркази куриш учун сўраган 20 сотих ер масаласи ҳал этиладиган бўлди.

Шунга нима бўпти, дейсизми?! Ҳамма гап шунда-да. Бугун деярли барча оммавий ахборот воситаларида, интернету ижтимоий тармоқларда ҳудудлардаги секторлар раҳбарлари, вазирлик ва

идора раҳбарларининг сайёр қабуллари, сайёр учрашувлари, тадбиркору ёшлар билан учрашувлари, яна бир қанча номли учрашувлари ўтказилмоқда. «Маҳаллабай», «Хонадонбай»... юришганини ҳам кўряпмиз, ўқияпмиз, эшитяпмиз.

Бироқ негадир натижалар қувонарли эмас. Йўқса, тадбиркор Ўктам Мирзаалиевнинг 2018 йилдан буён ҳал бўлмаётган муаммоси вилоят ҳокимига боргунга қадар ҳал этилган бўларди. Азамат Бобомуродов ҳам ўз вақтида кредит олган бўларди.

Кредитнинг ҳам, ер ажратишнинг ҳам ўз талаби, қонун-қоида-си бор, шу талабларга жавоб бермагани учун ажратилмагандир, дейсизми?! Мавжуд талаб ва қонун-қоидаларга

тўғри келгандирда, вилоят ҳокими ҳал этадиган бўлибди.

Бундай ҳолатларни нафақат Тошкент вилоятида, балки бошқа ҳудудларда ҳам кузатиш мумкин.

Ажабланарлиси, аксарият муаммолар вилоятдаги ёки мамлакатдаги биринчи раҳбарларга боргандагина ҳал этилмоқда. **Нега**, туман ҳокими ёки сектор раҳбарлари ўз ҳудудидаги муаммоларни билмайдими? Билади, билиб, билмасликка, кўриб, кўрмасликка олади! Муаммолар ечими билан жиддий шугулланишмайди. **Натижада** оддий муаммо ёки масала ҳам юқори ташкилотларга, ҳатто Президент-гача ҳам йўлланмоқда.

Назаримизда, республика миқёсида аниқланмаган муаммо,

ўрганилмаган соҳалар қолмади. Энди турли учрашувлару қабуллар, ўрганишлар давомида аниқланган муаммоларнинг амалий ечимига ўтиш вақти келди. Бунинг учун, аввало, ҳар бир тизим ходимлари ўз вазифасини виждонан, адолатли бажариши шарт.

Шундай экан, муаммони эшитиб, ўр-

ганиб ҳал қилмаётган раҳбарларга ҳам қандайдир жавобгарлик чораларини қўллаш керак. Йўқса, турли учрашувлару ўрганишларда аниқланаётган муаммолар муаммолича, гапда, қоғозда қолиб кетаверади.

Сиз нима дейсиз маҳалладош?

Рустам ЮСУПОВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«ҚОҒОЗБОЗЛИКДАН ВОЗ КЕЧИШ КЕРАК»

Аслида маҳаллада мураккаб нарсанинг ўзи йўқ. Бу ерда ишлаш учун махсус билимлар керак эмас. Аммо вазиятни ўзимиз мураккаблаштираемиз. Мисол учун эрталабдан кечгача қилган ишимизни битта маълумот орқали юборсак бўлади. Негадир шу нарса-ни 20 та ташкилот 20 хил шаклда юборишимизни талаб қилади.

Муаммо: агар маҳалла фаолиятини ислоҳ қилишни хоҳласак, чиндан раис ислохотчи бўлишини истасак, мажлисбозлик ва қоғозбозликдан воз кечиш керак.

Президентимиз ташаббуси билан йўлга қўйилган «маҳаллабай» тартиби билан қўйи тизим раҳбарлари ҳали-ҳамон тушуниб етмаяпти. **Йўқса**, ҳудудий корхона ва ташкилот раҳбарлари маҳаллага келиш тугул, ўзимиз мурожаат қилсак ижобий ечим топган бўларди.

Мисол учун, илк кунлар банк ходимлари маҳалламизга ростдан келишди. Кейин эса сувга синган тошдек йўқ бўлишди. «Сувоқова» корхонаси ходимлари эса маҳалламизга тоза ичимлик суви тармоғи тортиш бўйича давлат дастуридаги вазифаларни ҳам бажаришмади. Ҳатто ажратилган маблағ ҳам изсиз кетибди. Ниҳоят, туман ҳокимимиз аралашуви билангина маҳалламизга тоза ичимлик сув тармоғи тортиладиган бўлди.

Жамолиддин АБДУРАҲМОНОВ,
Норин туманидаги
«Мустақиллик» маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

БУГУННИНГ ГАПИ

«БИР МИЛЛИОН ДАСТУРЧИ» ЛОЙИҲАСИ КИМЎЗАРГА АЙЛАНИБ КЕТДИ... (МИ?)

Давлат раҳбари ташаббуси билан мактаб ўқувчиларининг АКТ саводхонлигини ошириш мақсадида ташкил этилган «Бир миллион дастурчи» лойиҳаси кейинги пайтда ура-ура, кимўзарга ўтказилаётгани ҳақида гаплар пайдо бўлди.

Аслида бу зўр платформа. Ўқувчилар керак бўлса, уйда ўтириб, видеодарслар кўриши, тестларни ечиши мумкин. Дастур уларни дастурчилик оламига олиб киришга мўлжалланган.

Бу мусобақа, олимпиада ёки кўрик-танлов эмасди, кимўзарга кўзбўямачилик қилгани.

Илм олишини рағбатлантириш эвазига энг кўп ўқувчиси дастурни битирган дастлабки 100 та информатика ўқитувчиларига 4,9 миллион сўмдан мукофот бериш

кўзда тутилган.

Шунгами, туман халқ таълими бўлимлари мактаб информатика фани ўқитувчиларига сертификатларни кўпайтириш ҳаракатига тушишган. Ҳатто норма ҳам белгилаган. Аҳвол шу даражада эмиш-ки, ўқитувчилар босим остида ёки ўзлари танловда ютиш учунми, ишқилиб ўқувчилари номидан курс битирув сертификатларини олишаётганмиш.

Тасаввур қияпсизми, ўқувчининг сертификати бор, лекин

бу ҳақда ўзи билмайдди. Яна группаларда **uzbecoders** да сертификат олиб бераман, деганлар ҳам кўпайибди.

Синаш учун бир-икки гуруҳга кириб, менга сертификат кераклигини ёздим. **«Тадбиркор»** лар шахсийга чиқишди. Бунинг учун қанчадир пул сўрашди.

Ўртоқлар, бу туришда ўзимизни-ўзимиз алдаб юраверамиз-ку? Нега ҳудудий бўлим ва бошқармалар ўқитувчиларга сертификатлар мажбурияти қўймоқда? Кимга керак бўлса, ўқийвермайдими? Зарур бўлса, марҳамат, сертификат олсин, ўргансин?!

Исроил ТИЛЛАБОЕВ,

Математика ва информатика фани ўқитувчиси, Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги жамоатчилик кенгаши раиси ўринбосари.

ЯНА БЮДЖЕТ МАБЛАҒИ ТАЛОН-ТОРОЖ ҚИЛИНГАН

Ҳамма соҳага «ухлатувчилар» йиғилганми, дейман. Бу нафсига қул кимсалар, бир қарасангиз давлатнинг чўнтагига қўл суқади, бир қарасангиз, ўзгаларнинг ҳаққини ейди.

Ҳа, ҳеч нарса жавобсиз қолмайди. Жиноятчи жазосини олади, бировнинг ҳаққи ўзгага буюрмайди. Бироқ қачонгача бундай ҳолатга жим томошабин бўламиз? Жим турганимиз сайин булар авжига чиқишяпти-ку...

Бош прокуратура ҳузуридаги Департамент давлат харидларида нархларни ошириб юбориш ҳолат-

лари бўйича терговга қадар текширув ўтказибди. Унда Маданият вазирлиги ҳузуридаги «Ягона буюртмачи хизмати» инжиниринг компанияси мансабдор шахслари ва бошқалар олдиндан тил бириктириб «ўзлаштириш» ишларини қилишгани маълум бўлган. Аниқланишича, бу «аҳли жамоа» мусиқа асбобларини сотиб олиш юзасидан тендер танловида 3,3 млрд. сўмга етказиб бериш таклифи мавжуд бўлишига қарамай, ундан қимматроқ вариантни кўрсатган тадбиркорлик субъектини асосиз равишда танловда ғолиб сифатида кўрсатишган. Натижада мусиқа асбоблари бозор баҳосидан **792,2 млн. сўмга** қиммат нархда сотиб олиниб, бюджет маблағлари талон-то-

роҳ қилинган.

Мазкур ҳолат юзасидан компания мансабдор шахслари ва бошқаларга нисбатан Жиноят кодексининг 167-моддаси (талон-торож қилиш) билан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари ўтказилмоқда.

Қайга қарама, ўзлаштиришнинг минг усулидан фойдаланишди-я! Нахотки, шу даражага бориб етдик. Бу ерда виждону, диёнат ҳақида ваъз ўқиганимиздан бирон наф йўқ.

Яхшиси, аҳолида ўзи тўлаётган со-лиқ маблағларининг

қаерга, қандай сарфланаётганини кузатиб бориш имконини берувчи платформа яратилиши лозим. Шу пайтгача давлат ташкилотларига ажратилаётган маблағлар қаерга, нима учун сарфланаётгани деярли очиқланмаган, у билан ҳеч қим қизиқмаган. **Аслида,** буни талаб қилиш учун бироз иқтисодий билим ҳам керак.

Демак, аҳолида давлат бюджети, давлат харидлари, умуман, солиқлар асосида шакллантирилувчи ҳар қандай жараённинг босқичлари ва иқтисодий

атамалари ҳақида тасаввур уйғотиш керак.

Ўйлашимизча, ҳар бир ташкилот тийин-тийингача нимани қаерга сарфлаганини очиқлаши, уни ўз тўловчиларига маълум қилиб бориши керак. Катта-катта рақамлар шаклида эмас, оддий ҳамма учун тушунарли бўлган усулда. Шунда балки ҳокимлар палон сўмлик машина минмас, маданиятчилар пул «ухлатишни» чолғу асбоблари соясида амалга оширмас...

**Садоқат
МАХСУМОВА.**

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«ҲАМКОР ТАШКИЛОТЛАР НЕГАДИР ЭЪТИБОРСИЗ»

Маҳалла фуқаролар йиғини раиси сифатида 2017 йилдан бери ишлайман. Ўтган йиллар давомида соҳа бўйича етарли тажрибага эга бўлдим. Ҳамма нарса солиштириш орқали аниқланади. Шу маънода ҳар йили ижобий ўзгаришларни кўряпмиз.

Муаммо: Президентимиз ташаббуслари билан маҳаллаларда «**маҳаллабай**» тизими йўлга қўйилди. Биз жуда хурсанд бўлгандик. Лекин амалда айтилган ишлар бўлмапти. Ҳамкор ташкилотлар аввалги каби эътиборсиз бўлмоқда. Фақат банк ходимларигина уйма-уй юриб, фуқароларга ҳуқуқий маслаҳат ва амалий ёрдам бермоқда.

Маҳалламизнинг асосий муаммоси кўчаларни асфальтлашни ўзимиз ҳашар йўли билан қилдик. Яна бир ечилиши керак бўлган масала ҳамон очиқ қолмоқда. Яъни маҳалламизга тоза ичим-

лик суви келмаган.

Таклиф: маҳалламиз биноси катта бўлиб, 7 хонадан иборат. Табиийки, бу хоналарни ҳар куни тозалаш, ҳовлимизни ободонлаштириш ҳам қўшимча куч талаб қилади. Ҳозир бу ишларни ҳам навбатма-навбат ўзимиз бажаряпмиз.

Шу боис ҳужжат ишларини юритишга ва тозаликни таъминлашга қўшимча штат ажратилса яхши бўларди.

**Абдубоки
ҲАЙДАРОВ,**

Қўштепа туманидаги «Файз» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

ХАБАРДОРМИСИЗ?

Қачон барча бирдек сув билан таъминланади? Қишлоқ жойларида сув истеъмол эҳтиёжидан ташқари боғдорчилик, деҳқончилик учун ҳам ҳаводек зарур. Бироқ соҳада тизим йўқлиги учунми кунлар исий бошлаши билан миришкорларни яна сув етишмаслиги муаммоси ўйлантиради.

ҚИШЛОҚЛАР УЧУН СУВ ЛИМИТЛАРИ БЕЛГИЛАНДИ

Хўш, Вазирлар Маҳкамасининг «**Сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш ва сув хўжалиги объектларидан фойдаланиш борасида давлат-хусусий шерикликни кенгайтириш чоратадбирлари тўғрисида**»ги қарори деҳқонни бу ташвишдан холос эта оладими?

Қарор билан 2021 йилнинг март-сентябрь ойларида Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда қишлоқ хўжалиги экинларини суғориш ишлари учун сув олиш лимитлари тасдиқланди. **Унга кўра,** 2021 йил 20 апрелгача ёзги суғориш мавсумида сувдан фойдаланиш ва сув истеъмолчилари бўйича тегишли шартномалар тўлиқ расмийлаштирилади.

Шунингдек, жорий йилда жами **100 та** ирригация ва мелиорация объектлари давлат-хусусий шериклик асосида модернизация қилиш ҳамда бошқарувга берилади.

Эндиликда сув танқислигининг олдини олиш мақсадида амалга оширилиши лозим бўлган тадбирларнинг прогноз кўрсаткичлари тасдиқланди.

Ниҳоят тизимда сабаблар билан курашиш бошланибди. Ахир, оқибат билан курашилганда бирон натижага эришилмаслигини тушунишганидан хурсандмиз, айниқса, бу соҳада.

Ўйлаймизки, прогноз кўрсаткичларини белгилашда соҳани яхши тушундиган мутахассислар ёрдамига таянилади.

Аслида сув таъминоти бўйича мутахассисларнинг ижтимоий қўллаб-қувватлови масаласи шу пайтгача савол остида бўлиб келган. Оғиздаги гапларга кўра, туман сув таъминот бўлими ходимлари авваллари 600 минг сўм учун ишлашган. Иш ҳам иш ҳақига яраша бўлганда. Муаммолар қалашиб кетган, ечимлари учун ҳеч қим жон койитмаган.

Бугун тизимга эътибор қаратиляпти, кадрлар малакасини ошириш, қолаверса, уларни моддий рағбатлантириш ҳам кўриб чиқиляпти. Яқин орада маошлар яхшиланса, натижалар ҳам шунга монанд бўлар...

**Дилафрўза
ҲАМДАМОВА.**

ЭЪЛОН

Абдушарипов Маратбек Рузметбой ўғлига Тошкент молия ва иқтисодиёт коллежи томонидан берилган №К2237476 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

ХИЗМАТИ БЎЛМАСА ҲАМ ҚАРЗДОР БЎЛМАСАНГИЗ БАС

Бир танишим ўтган йили электрон почта орқали Германияга немис тили бўйича китоб буюртма берганди. Бироқ карантин сабаб ўз вақтида етиб келмади.

Яқинда ушбу почта етиб келибди. **Бунни қарангки**, ўз вақтида етказиб бермагани учун **битта китоб ўрнига 10 та китоб, яна 75 евро** қўшимча компенсацияси билан юборибди. Мана, инсон қадри, мана хизмат кўрсатиш сифати.

Бизда-чи? Бизда компенсация у ёқда турсин, ҳатто олдиндан тўловни амалга оширсангиз ҳам хизмат кўрсатиш ноль. Агар сиз бир сўм қарз бўлинг-чи, дарров огоҳлантириш, унинг ортидан суд хати етиб келади.

Биргина, коммунал соҳани олинг. Иссиқ сув ёки иситиш таъминоти бўйича ўз вақтида, ҳатто олдиндан тўловни амалга оширганга ҳам, қарздорлик бор фуқароларга ҳам бир хил, қониқарсиз хизмат кўрсатилади. Агар иссиқ сувдан

қарз бўлсангиз юқоридаги гап, қандай бўлмасин, ундиришни ўйлайди.

Бироқ хонадонларда сув жумрагини очганингизда белгиланган меъёрдаги иссиқ сув келмаётганини тўғирлашни ёки чегирма қилишни ўйламайди. **Аксарият** хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари(ЖЭК)нинг хизмат кўрсатиши ҳам шу аҳволда. **Масалан**, мен 6 ой олдиндан тўловни амалга ошириб қўйганман, лекин хизмат кўрсатиш ноль.

Тўрт йил аввал бу соҳа бўйича ҳам алоҳида вазирлик тузилиб, тизимни ислоҳ қилиш ҳақида Президентимизга бир қанча тақдимотлар ҳам ҳавола этилганди. **Натижа эса...** ҳамон ўша-ўша, эски ҳаммом, эски тос.

Аксинча, асоссиз қарздорлик важидаги

«ўйин»лар кўпайиб кетмоқда. Газни-ку айтмай қўяқолай, сув таъминотида ҳам шундай ҳолатлар мавжуд. Масалан, Қарши шаҳрида яшовчи фуқаро У.Эшмўминова коммунал тўловларни ўз вақтида тўлаб борган бўлса-да, сув таъминоти корхонаси томонидан унга **3 млн. 78 000 сўм** миқдорида **асоссиз қарздорлик ҳисобланган ва хонадон ичимлик суви тармоғидан ўзиб қўйилган.**

Яхшиямки, фуқаро ҳақ-ҳуқуқларини биров биларкан, Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш агентлигига мурожаат йўллабди. **Бунни қарангки**, ўрганиш давомида аниқланишича, таъминотчи томонидан истеъмолчи хонадонидида фойдаланилган сув таъминоти учун асоссиз равишда ортиқча тўлов талаб қилинган. Аслида

эса истеъмолчида ҳеч қандай қарздорлик мавжуд эмаслиги маълум бўлди.

Бунга сабаб эса сув таъминоти корхонасининг масъул ходимларининг эътиборсизлиги туфайли ҳисоб-китоб дастурига фуқаро У.Эшмўминованинг номига бошқа фуқаронинг қарздорлиги киритиб кетилган.

Муаммо-ку ҳал бўлди, истеъмолчи сув тармоғига қайта улаб ҳам берилди. Бироқ фуқаронинг оворайи-сарсон бўлиши-чи, ортиқча вақт сарфлаши-чи, асаб-бузарлик-чи – булар-

ни ҳам кимдир ҳисоб-китоб қиладимиз?!

Йўқ, бизнинг жамиятда коммунал хизмат кўрсатиш ташкилотлари масъуллари фақат жарима ундиришни биларди, холос.

Назаримизда, катта ислохотларга муҳтож бу соҳа вакиллари иш фаолиятини ҳам бир ғалвирдан ўтказиш вақти келди. **Бу борада янги тайинланган Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазири Шерзод Ҳидоят**

дан умидимиз катта.

Р.ЮСУПОВ.

РАИС СЎЗ СУРАЙДИ

ЯҚИНДА 850 НАФАР АҲОЛИМИЗ ИШЛИ БЎЛАДИ

Бугунги ислохотлар даврида янгиланишлар ҳам кўп. Бизнинг маҳалламизда ҳам ип-калава ишлаб чиқариш фабрикаси қурилмоқда. Яқинда ишга туширилиши режалаштирилаётган ушбу фабрика иш бошлагач, 850 нафар аҳолимиз ишли бўлади.

Яна бир янгилик. Айни пайтда маҳалламиз идораси ёнидан туман ҳокимимиз ташаббуси билан 8 та ёшга савдо, сартарошхона, гўзаллик салони каби турли йўналишдаги маиший хизмат кўрсатишга мослаштирилган дўконлар қуриб берилмоқда.

Янгиликлар билан бирга, муаммоларимиз ҳам бор. Энг аввало, Лолазор кўчасига 15 та симёғоч ва янги трансформатор ўрнатиш зарур. Қолаверса, сув, ички йўллар муаммоси ҳам халқимизни қийнаб келаётган долзарб масалалардан биридир.

Ёрқин ЭШОНҚУЛОВ,
Сайхунобод туманидаги «Бахмалсой» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

ТАЪЛИМ

«ПРЕЗИДЕНТ МАКТАБЛАРИГА ТАЙЁРЛАЙМИЗ»

Хабарингиз бор, давлатимиз раҳбари ташаббуси билан дастлаб Тошкент, Наманган, Нукус ва Хива шаҳарларида Президент мактаблари ташкил этилганди. Шубҳасиз, ҳар бир ота-она фарзандини шу мактабда таълим олишини хоҳлайди. Аммо бу шунчаки хоҳиш билан амалга ошадиган иш эмас.

Мактабга қабул тартибига кўра, ўқувчи белгиланган синовдан ўтиши керак. Афсуски, кейинги пайтда айрим «репетитор»лар гўёки Президент мактабларининг имтиҳонларига тайёрлаш таклифи билан чиқишмоқда.

Хўш, «Президент мактабларига тайёрлаймиз» деб айтаётган ўқув курсларида ўқиш Президент мактабларига кириш учун қандайдир имтиёз берадими?

Президент, ижод ва ихтисослаштирилган

мактабларни ривожлантириш агентлиги ахборот хизмати раҳбари Дилфуза Собированинг маълум қилишича, Президент мактабларининг имтиҳонларига тайёрлайдиган ўқув курслари мавжуд эмас. Бу каби ўқув курслари, онлайн дарсларнинг Президент мактабларига ҳеч қандай алоқаси йўқ. Шунингдек, Президент, ижод ва ихтисослаштирилган мактабларни ривожлантириш агентлиги томонидан кириш имтиҳонларига тайёрлашни учун ҳеч қандай китоб нашр этилмаган ва у китобларнинг Президент мактабларига дахли йўқ.

Қолаверса, Президент мактаби тайёрлов марказимиз дея, ўқитувчиларга аттес-

тацияда қўшимча балл берилиши шарти билан маълум миқдорда пул талаб қилаётган гуруҳлар ҳам аслида фарибгарлар эканини унутмаслик керак.

Шу ўринда бир мулоҳаза. Ростдан ҳам бугун ушбу нуфузли мактабда фарзанди таълим олишини истовчилар кўп. Имтиҳонлар АҚШнинг Кембреж университети ўқув дастури асосида ўтишини ҳисобга олсак, бу жараён ўқувчилар учун янгилик. Шундай экан, кириш синовларига тайёрловчи махсус курслар очиш керак эмасми? Бу билан, турли ноқонуний ўқув марказларига эҳтиёж қолмасди.

Хайрулло АБДУРАҲМОН.

АВВАЛЛАРИ ХОНАДОНЛАРДА БИТТА БЎЛСА-ДА, ЖОНЛИҚ БОҚИЛАРДИ

Айни пайтда аҳоли ўртасида озиқ-овқат маҳсулотларининг нарх-навоси бўйича турли хил фикрлар ва тортишувлар юзага келмоқда. Айниқса, ёғ нархининг кескин кўтарилиши бошқа маҳсулотларга ҳам таъсир ўтказмасмикан, деган саволлар барчани қийнаётгани бор гап.

Шу жумладан, гўшт ва гўшт маҳсулотлари ҳам кўп истеъмол қилинадиган товарлар сирасига киради.

Бугун бозорларимизда қўй ва мол гўшти 60-85 минг сўмгача нархда сотилмоқда. Арзон ярмаркалар ташкил этилса-да, у ердан гўшт сотиб олувчилар сони жуда кам. Ёдин-гизда бўлса, Тошкент шаҳрининг турли нуқталарида 11 турдаги озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари савдосига ихтисослашган 13 та ярмарка ташкил этилиб, гўшт нархи 60 минг сўмгача белгиланганди. Аммо уларда сара ва лаҳм гўшт сотувга қўйилмагани жуда кўпчиликнинг норозилигини келтириб чиқарган.

Гўшт нархининг ўсишига нималар

сабаб бўлади? Биринчидан, ем-хашак базаси учун хомашё, хусусан, пахта хомашёси, пўстлоқ ва ем аралашмаси захира-ларининг мавсумий камайиши, ер йўқлиги, наслчилик ва бўрдокичиликдаги муаммолар, солиқ ва бошқа тўловларнинг юқори ставкада белгилангани гўшт нархига таъсир қилади. Бу, ўз навбатида, мазкур маҳсулотларнинг биржа нархларининг мос равишда 17, 21 ва 27 фоизга ошишига олиб келади. **Иккинчидан**, нарх кўтарилишига Қозоғистон томонидан экспорт чекловлари туфайли қорамол импортининг қисқариши ҳам сабаб бўлганди.

Қандай чоралар кўрилмоқда? Маълумотларга кўра, Ўзбекистонда жами ҳисоб-да 22 миллионга май-

да мол (қўй-эчки) бор. Шулардан 6,2 миллион таси Пиллачилик ва қоракўлчиликни ривожлантириш қўмитасига аъзо корхоналарга тегишли. Қўмита томонидан гўшт ҳамда тери экспорти йўлга қўйилиши борасида иш олиб борилмоқда. Мутасаддилар экспорт нарх-навога таъсир қилмаслигини таъкидлашмоқда. Аммо ҳаммасини вақт кўрса-тади.

Нима қилиш керак? Гўшт билан боғлиқ муаммолар бугун пайдо бўлганича йўқ. Биз кўп гўшт еяпмиз, дегувчилар ҳам бўлган. Аммо рўзгорига ҳафталаб гўшт ололмайди деганлар ҳам йўқ эмас. Чунки бу маҳсулот оила бюджетидан ажратиладиган маблағ ҳисобига қимматлик қилади. Бежизга халқимиз бирон нарсани

ҳисоб-китоб қилса, неча кило гўшт нархига тўғри келади, демайди.

Олдинлари ҳар бир хонадонда битта бўлса-да, жонлиқ боқиларди. Маҳсулот билан ҳар бир маҳалла ўзини ўзи таъминлай ҳам оларди. Бора-бора чорвачилик қилиш хонадонларда камайиб кетди. Сабаби — ем-хашак етказиб бериш қийинлашганди. Шу

боис чорвачиликни қўйиб, олдингидай ҳар бир хонадон ўзи учун чорва молларини боқиб, алоҳида яйловлар ажратилсагина, соҳада нарх-навони муқим сақлаб туриш ва шу йўл орқали аҳолининг озми-кўпми, гўштга бўлган талабини қондириш мумкин.

Нилуфар ЮНУСОВА.

ТАКЛИФ

ФАВҚУЛОДДА ЧОРАЛАР ПАКЕТИ ИШЛАБ ЧИҚИЛСА...

Боғдорчилик соҳаси ёрдамга муҳтож! Бу йил соҳа учун об-ҳаво ҳар қачонгидан ҳам инжиқ келди. Нақд февраль ойининг ўртасида баҳор кириб келиши оқибатида мевали дарахтларнинг бир қисми ғайриодатий равишда эрта уйғонди.

Март ойининг ўртасида тўсатдан келган аномал совуқлар эса гуллаган дарахтларнинг музлашига ва бу йилги ҳосил каттагина қисмининг йўқотилишига олиб келди. Меваларнинг фақатгина айрим кечпишар турлари омон қолди, холос.

Айниқса, банкдан кредит олиб, яхши ниятлар билан боғдорчилик фаолиятини бошлаган ёш тадбиркорлар жуда қийин аҳволда қолишди. Ҳозир апрель ойининг ўртаси. Қанча ҳосил йўқотилганлиги аниқ бўлиб қолди.

Юзага келган ушбу вазиятда Ҳукуматимиз томонидан, аниқ ҳисоб-китоблар асосида, кўрилган зарарни бартараф этишда ёрдам бериш учун фавқулодда чоралар пакети ишлаб чиқилса айни муддао бўлур эди.

Совуқдан зарар кўрган узумчилар борми, боғбонлар ва фермерлар борми, барча-барчасига имкон қадар тезроқ ёрдам беришимиз зарур.

Бу борада, биринчи навбатда, қишлоқ хўжалигида табиий офатларга қарши курашишнинг аниқ манзилли дастурини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш мақсадга мувофиқдир.

Дастур, шу жумладан, агросуғурта, солиқ имтиёзлари ва молиявий қўллаб-қувватлаш чораларини ҳам ўз ичига олиши керак.

Қодир Жўраев,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

РАИС СЎЗ СУРАЙДИ

ЭНГ КАТТА МУАММОМИЗ ҲАЛ ЭТИЛДИ

Айни дамда сайлов жараёнига тайёргарлик кўриш мақсадида аҳолини хатловдан ўтказяпмиз. Кўпчилик ишонмайдию, лекин бизнинг маҳаллада деярли муаммо йўқ.

Дилором АХМЕДОВА,
Бухоро шаҳар М.Наршахий номли маҳалла фуқаролар йиғини раиси. «Саховат ва кўмак» кўкрак нишони соҳиб.

Энг катта муаммомиз янги газ ҳисоблагич билан боғлиқ эди. У ҳам ҳал этилди. Бугун маҳалламиз аҳолиси электр энергия ва газ таъминоти билан тўлиқ электрон ҳисоблагич билан таъминланган бўлиб, қарздорлик ҳам йўқ. Барча тўловлар онлайн тарзда амалга ошириляпти.

Яна бир янгилик. «Темир дафтар» ва «Аёллар дафтари»га киритилганлар-

нинг барчаси ишли бўлди. «Ёшлар дафтари»даги 30 нафар ёшдан 10 таси қолди. Улар ҳам 1 майга қадар банд этилиб, дафтардан чиқарилади.

Тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланмоқчи бўлганларга ҳам ўз вақтида амалий ёрдам кўрсатилмоқда. Айни пайтда маҳалламизда 40 дан ортиқ тадбиркорлар фаолият юритмоқда.

ТИББИЁТ ХОДИМЛАРИГА НИСБАТАН ЧЕКЛОВ БЕКОР ҚИЛИНИШИ МУМКИН

Чекка ҳудудларда яшовчи аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатишдаги энг катта муаммолардан бири, соғлиқни сақлаш тизимидаги кадрлар етишмаслигидир. Мисол учун, бугунги кунда биргина Сурхондарё вилоятида 3600 дан ортиқ шифокорга эҳтиёж сезилмоқда.

Албатта, бунинг ўзига хос сабаблари бор. **Биринчи навбатда**, бу марказлар билан олис ҳудудлардаги шароит ўртасидаги тафовут билан боғлиқ. **Негаки** ҳеч бир мутахассис ёки ёш кадр барча қулайлик ва шароитлар мавжуд бўлган жойни ташлаб, чекка ҳудудларда ишлашни хоҳламайди. Бунинг учун уларга рағбатлантириш, имтиёзлар тизими жорий этилиши зарур.

Президентимизнинг 2020 йил 12 ноябрдаги «Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари фаолиятига мутлақо янги механизмларни жорий қилиш ва соғлиқни сақлаш тизимида олиб борилаётган ислохотлар сама-

радорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»-ги фармонида кўра, **2021 йилдан бошлаб** олис ва чекка ҳудудларда оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникалари шифокорлари учун «**Қишлоқ шифокори**» дастури жорий этилди.

Жойларда депутатлар томонидан ўтказилган ўрганишларда ва аҳоли билан учрашувларда «Қишлоқ шифокори» дастурининг аҳамияти катта экани маълум бўлди. **Бирок**, юқорида номи келтирилган фармондаги «**охирги 3 йил ичида тамомлаган**» жумласи олис ҳудудларга бориб ишлаш истагидаги тиббиёт ходимларига нисбатан чеклов

ўрнатмоқда эди. Яъни, битирганига 3 йилдан ошган мутахассислар истаса ҳам бу дастурда қатнаша олмайди.

Шу боис мазкур масала бўйича ҳукуматга мурожаат билан чиқдик. Унда йил бўйича **ўрнатилган чекловни олиб ташлаш таклиф қилинди**.

Ҳукумат томонидан дастурга жалб қилинадиган мутахассислар доирасини кенгайтириш бўйича билдирилган таклиф маъқуллангани, ҳозирда тегишли ҳужжат лойиҳаси ишлаб чиқиляётгани маълум қилинди.

Бу амалга ошса, «Қишлоқ шифокори» дастурида истаган мутахассис қатнашиши мумкин бўлади.

Маълумот учун,

амалдаги тартибда тиббиёт олий таълим ташкилотини охириги 3 йил ичида тамомлаган ва бошқа ҳудудда яшовчи шифокорлар олис ва чекка ҳудудларда жойлашган оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникаларига ишга қабул қилинганда уларга камида **3 йил** ишлаб бериш шarti билан **30 миллион сўм** миқдорида бир марталик пул маб-

лағлари, уй-жойи бўлмаганларга эса 3 йил давомида **хизмат уй-жойлари** берилиши ёки базавий ҳисоблаш миқдорининг 2 баравари миқдорида ҳар ойлик ижара тўловлари давлат бюджетидан компенсация қилиниши кўзда тутилган.

Қизилгул ҚОСИМОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

ЙИҒИННИНГ ҲАНУЗГАЧА ЎЗ ИДОРАСИ ЙЎҚ...

Маҳалламизнинг донғи нафақат юртимизга, балки хорижга ҳам кетган, десам муболаға бўлмайди. Бизда аҳоли, асосан, меваларни қуритиш ва уни қадоқлаш билан шугулланади. 40 нафар йирик тадбиркоримиз бор.

Лутфия БОБОЕВА,
Ургут туманидаги «Қуйи гузар» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Майиздан тортиб, турли меваларнинг туршакларигача тайёрланади. Республикаимизнинг барча бозорларига маҳсулотларимиз етиб боради, экспорт салоҳияти ҳам юқори. Айнан мева қуритиш орқали барча хонадонлар даромад манбаига эга бўлишган. Мевалар эса турли ҳудудлардан келтирилади. Шу боис яқинда тадбиркорларимиз кўмагида 5 км. йўл кенгайтирилиб, таъмирдан чиқарилди. Савдо расталари қуриб битказилди.

Муаммоларимиз ҳам бор. Ҳудудимиздаги мавжуд мактаб биносининг ярми авария ҳолатида. Йил якунигача уни қайта қуришни режалаштирганмиз. Маҳалламизда болалар боғчасининг йўқлиги боис 300 нафардан ортиқ бола уйда. Бу борада мурожаатлар қилганмиз. Қолаверса, йиғиннинг

ҳанузгача ўз идораси йўқ. Бошқа ҳудуддаги маҳалла идорасига жойлашганмиз. Бу ҳам баъзан ноқулайликлар келтириб чиқаради. Еримиз бор, аммо қачон идора қуриб олишимизни айта олмайман.

Яна бир гап. Шу пайтгача 200 нафар хотин-қизни иш билан таъминладик. Аммо, афсуски, хорижга иш излаб кетувчи йиғитларимиз бор. Ҳозирга қадар 60 нафари Россия давлатига чиқиб кетишди. Биринчи галда доим ижтимоий ҳимояга муҳтож ва кам таъминланган оилаларни эҳтиёжини қондиришга уринамиз. Деярли ҳар ой тадбиркорларимиз кўмагида озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатамиз. Хусусан, бу йил қишда ҳомийлар томонидан 20 тонна кўмир 120 та хонадонга бепул тарқатилди.

Маҳалла аҳли иноқ. Бирдамликда ҳикмат бор. Шу боисми, ҳудудимизда биронта ажралиш ва жиноятчилик ҳолатлари қайд этилгани йўқ. Бу ҳам фаолиятимиздаги энг катта ютуғимиздир.

МЕНДА САВОЛ БОР...

ЭМЛАНГАН ОДАМДАН КОРОНАВИРУС ЮҚАДИМИ?

— *Вакцина қилинган фуқародан коронавирус касаллигини юқтириб олиш мумкинми?*

Дилобар АСҚАРОВА,
Тошкент шахри.

Севара УБАЙДУЛЛАЕВА,
Коронавирусга қарши курашиш штаби аъзоси:

— Шу даврга қадар бундай ҳолатлар тасдиқланмади. Илмий адабиётларда вакцина олганларнинг баъзилари касалликни

енгил даражада кечиришлари мумкин, деб ёзилган. Яъни, эмланган инсон касаллигининг ўша енгил даражасини ўтказиш даврида вирус тарқатувчи бўлиб қолишини ҳам кўрсатади.

Бу эса барча эмланган ва эмланмаганларни карантин қоидаларига риоя қилишлари зарур эканини яна бир бор тасдиқлайди.

Агарда эмлашдан сўнг коронавирус касаллигининг енгил даражаси пайдо бўлса, бу беморлар алоҳидаланиши, доимий ниқоб тақиб юриши, ижтимоий масофани сақлаши ва қўлларига антисептик воситалар билан ишлов беришлари ёки совун билан ювишлари талаб этилади.

ТЕТИКЛАШТИРУВЧИ ИЧИМЛИК МАҲСУЛОТ ИМПОРТИГА ЧЕКЛОВ ҚЎЙИЛДИ

Бугун савдо дўконларида энергетик ичимликларнинг савдоси чаққон. Уларнинг рекламаси ҳам яхшигина тарғибот қилинмоқда.

Харидори асосан ёшлар бўлган бу маҳсулотларнинг барчасини ҳам фойдали деб бўлмайди. **Негаки**, айримлари қонуний сотилаётган бўлса, айримлари белгиланган талабларга жавоб бермайди.

Яқинда «Ўзстандарт» агентлиги ҳузуридаги Техник жиҳатдан тартибга солиш, стандартлаштириш, сертификатлаштириш ва метрология соҳасидаги қонунчилик талабларига риоя қилинишини таъминлаш департаменти томонидан Тошкент шаҳридаги савдо мажмуаларида сотилаётган «Е-ОН» **тетиклаштирувчи ичимлик маҳсулотининг** маркировкаси стан-

дарт талабига асосан ўрганилди. **Бундан ташқари**, маҳсулот давлат тилида тамғаланмаган. **Шу боис** «Е-ОН» тетиклаштирувчи ичимлик маҳсулоти импортини чеклаш юзасидан Божхона қўмитасига маълумот киритилди.

Яна бир тетиклаштирувчи ичимлик маҳсулоти ҳам талабга жавоб бермади. Россияда «Мегапак» МЧЖ

корхонаси томонидан ишлаб чиқарилиб, пойтахт савдо мажмуаларида сотилаётган «ТАЙГА» тетиклаштирувчи ичимлик маҳсулотининг маркировкаси стандарт талабига асосан ўрганилди. Ушбу маҳсулот ҳам амалдаги техник талабларга мувофиқ эмаслиги аниқланди ҳамда импортини

чеклаш юзасидан Божхона қўмитасига маълумот киритилди.

Маълумот учун: Таркибида 150 мг/литрдан ортиқ бўлмаган миқдорда кофеин мавжуд бўлган алко-голсиз ичимликлар ва (ёки) инсон организмга қувват берувчи самарани таъминлаш учун етарлича миқдордаги дори воситалари ва уларнинг экстрактлари «18

ёшгача бўлган болаларнинг, ҳомиладорликда ва кўкракдан эмизишда, ҳаддан ортиқ асабийликдан, уйқусизликдан, артериал қон босимидан азоб чекувчи шахсларнинг истеъмом қилиши тавсия этилмайди», деган ёзув билан тамғаланиши керак.

Р.ЮСУПОВ.

ИМТИЁЗ

ТАЛАБАЛАР ИЖАРА ТЎЛОВИНИНГ ЯРМИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ҚОПЛАНАДИ

Бир пайтлар шаҳарга келиб ўқийдиган талабаларнинг аксарияти ётоқхоналарда яшашарди. Ҳозир эса уларнинг муайян қисмигина бундай имкониятга эга. Бунинг устига, контракт тўлови асосида ўқийдиганлари кўпчиликлари ташкил этади. Шундай вазиятда ижарада яшаш талабаларга катта қийинчилик келтириб чиқаради.

Президентимиз топиригига асосан жорий йил 1 майдан бошлаб талабалар ижара тўловининг ярми давлат томонидан қоплаб берилиши шу маънода катта янгилик бўлди.

Демак, Ўзбекистон бўйича ижарада яшаётган 130 мингдан зиёд талабаларга яшаш шароити учун енгиллик яратилади. Ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган аҳолининг ушбу қатлами муаммолари ҳал қилиниши шунчаки жамият мувозанатини таъминламайди, балки келажақда малакали мутахассислар

сони ортишига ҳам хизмат қилади.

Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, «Дастлабки босқичда ушбу тизим орқали 60 минг нафар ёшлар қамраб олинади. Шу билан бирга, эҳтиёжманд талабаларга ушбу харажатлар ҳокимликлар ва олийгоҳлар маблағи ҳисобидан ҳам қоплаб берилади».

Ушбу мақсадлар учун 100 миллиард сўм ажратилади.

Энди ҳамма гап ушбу тизимни адолатли ва шаффоф йўлга қўйишда қолди. Токи

давлатнинг ғамхўрлиги моддий шароити оғир, қийналган талабалар қолиб, бошқаларга йўналтирилмасин. Нима учун бундай деярмиз? Чунки ушбу имтиёз билан қамраб олиш дастлабки босқичда 50 фоизга етмайди. Аслида шу ҳам катта имконият. Лекин ҳамма бу имтиёзга эга бўлсам, дейди. Шундай экан, биринчи навбатда, талабаларнинг ижтимоий аҳволи, оилавий шароитидан келиб чиқиш керак. Иқтисодий имконияти етарли оилаларнинг фарзандлари кейинги босқичга қолиб турса зарар қилмайди.

Албатта, мазкур омилар ҳисобга олинган ҳолда бу борада ўзига хос тизим ишлаб чиқилса керак. Фақат унинг ижросини тўғри таъминлаш лозим бўлади.

Тўлқин ШЕРНАЕВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«АҲОЛИ ОҚОВА СУВ ИЧЯПТИ»

Маҳалла тизимига бўлган эътибор ва рағбат кейинги пайтларда анча ўзгарди. Аммо бу эътибор ва соҳадаги ислохотлар ҳамма жойга бирдек етиб бормаяпти.

Масалан, қишлоқларда чорвани ривожлантириш керак. **Эсласангиз**, авваллари туман марказларида маиший хизмат кўрсатиш уйлари бўларди. Хоҳловчиларни хунармандчилик ёки бошқа касбга ўқитиларди. Ҳозир эса бизда бу имконият йўқ. Маҳалламизда турли касбга қизиқувчилар бор. Аммо туман марказида уларни ўқитадиган марказ мавжудмас. **Масалан**, оддий ҳайдовчиликка қизиққанлар учун профессионал ҳайдовчилик курслари очилса, яхши бўларди.

Маҳалламизда 500 м. ички йўллар жуда ачинарли аҳволда. Бу йил шу йўллар асфальтланишидан умидвормиз. Яна маҳалламиз аҳолисини қийнаётган катта муаммо — бу тоза ичимлик суви етишмаслигидир. Авваллари аҳоли қудуқдан сув оларди. Кейинги пайтда мутахассислар унинг суви истеъмомга яроқсиз, деб хулоса берди. Муаммони ҳал қилиш учун бу қудуқни тозалаш керак экан. Аммо масала ҳозирча ечилмай турибди. Аҳоли оқова сув истеъмом қилмоқда.

Аҳоли муаммолари, хоҳишини ўрганиб бориш учун кекса отахон ва онахонлардан иборат тарғибот гуруҳи ташкил этдик. Ҳар куни маҳалламиздаги хонадонларга кириб, қисқа суҳбатлар ўтказяпмиз.

Абдураҳим ТОЖИАҲМЕДОВ,
Тўрақўрғон туманидаги
«Беруний» маҳалла фуқаролар йиғини
раиси.

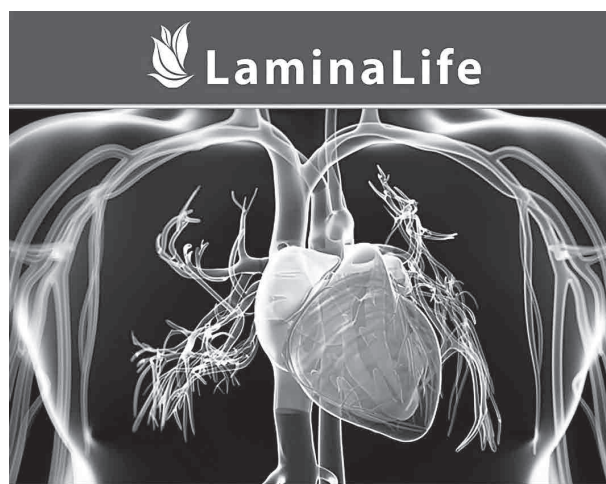
«ЛАМИНАЛАЙФ»ГА БИР ҲАФТА МУДДАТ БЕРИЛДИ

Хабарингиз бор, газетамизнинг шу йил 7-сонида «Ламиналайф» биологик фаол қўшимча ҳам, дори ҳам эмас! Рекламалар нега назоратга олинмаяпти?» сарлавҳали мақола чоп этилганди.

Унда ушбу маҳсулот гарчи даволаш хусусиятига эга бўлмасада, Соғлиқни сақлаш вазирлигидан тегишли рухсатнома олмаган ҳолда дори сифатида реклама қилинаётгани танқид остига олинган.

Ҳолатга **Монополияга қарши курашиш қўмитаси ҳузуридаги Истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш агентлигининг Реклама фаолиятини тартибга солиш бошқармаси бош мутахассиси Сайидбобурхон Жўраев** изоҳ бериб, «Ламиналайф» маҳсулоти бўйича мурожаатимиз асосида Соғлиқни сақлаш вазирлигига хат чиқарилгани, агар шу сўров бўйича маҳсулот таснифлари ёлғон бўлса, «Реклама тўғрисида»ги қонуннинг 13-моддасига кўра, нотўғри реклама, деб тан олиншини билдирганди.

Ниҳоят, кеч бўлсада, агентлик мақолага муносабат билдирди. Маълум бўлишича, ССВ сўровга жавоб берган. **Унда айтили-**

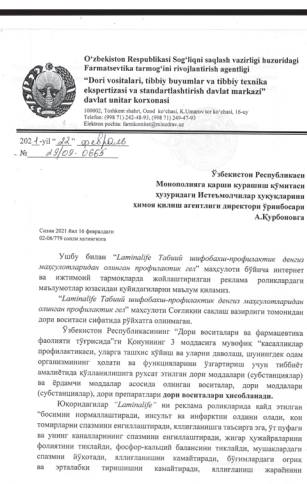

шича, «Laminalayf» табиий шифобахш-профилактик денгиз маҳсулотларидан олинган гел» Соғлиқни сақлаш вазирлигидан дори сифатида рўйхатдан ўтмаган.

Аммо бу маҳсулотнинг реклама роликларида берилган таърифлар айнан дори воисталарига хос самаралар мавжудлигига ишора қилади. **Ваҳоланки**, Ўзбекистон Республикасининг «Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида»ги қонуннинг 3-моддасига мувофиқ, «касалликлар профилактикаси, уларга ташхис

қўйиш ва уларни даволаш, шунингдек, одам организмнинг ҳолати ва функцияларини ўзгартириш учун тиббиёт амалиётида қўлланилишига рухсат этилган дори моддалари (субстанциялар) ва ёрдамчи моддалар асосида олинган воситалар, дори моддалари, дори препаратлари дори воситалари ҳисобланади.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Фармацевтика тармоғини ривожлантириш агентлиги «Дори воситалари, тиббий буюмлар ва тиббий техника экспертизаси ва

стандартлаштириш давлат маркази» ДУК мутахассиси З.Тожихонов фикрига кўра, компания бу маҳсулотни дори сифатида реклама қилиш учун, албатта, махсус текширувдан ўтиши керак.

Юқоридагилардан маълум бўляптики, «Ламиналайф» озиқ маҳсулоти сифатида рўйхатдан ўтиб, гўёки минг дардга даво дори сифатида тарғиб қилинмоқда.

Монополияга қарши курашиш қўмитаси ҳузуридаги Истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш агентлигининг

Реклама фаолиятини тартибга солиш бошқармаси бош мутахассиси Сайидбобурхон Жўраевнинг маълум қилишича, юқоридагиларга асосан, агентлик томонидан «Ламиналайф» компаниясига ва уни рекламасини юритаётган ОАВларга огоҳлантириш хати чиқарилади. Бир ҳафта муддатда улар рекламадаги ёлғон маълумотларни тўғрилаши шарт. Агар бу талаб бажарилмаса, Вазирлар Маҳкамасининг «Рақобат, табиий монополиялар, истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун иш қўзғатиш ва уларни кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги 225-сонли қарорига кўра, махсус комиссияга маълумот киритилади.

Воқеалар ривожини кузатиб борамиз ва мавзуга яна қайтамыз.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

БОҒЧА ЙЎҚЛИГИДАН БОЛАЛАР ҲАМ, ОНАЛАР ҲАМ САРСОН

Маҳалламизда аҳоли зич жойлашган бўлиб, одамлар, асосан, ҳудуддаги интенсив боғларда, туман марказидаги бозорда, кичик ишлаб чиқариш корхоналарида иш билан банд. Шунингдек, маҳалламизда ҳунарманд аёллар кўп.

Улар «устоз-шогирд» асосида ўз ҳунарларини ёш авлодга ҳам ўргатиб келмоқда. Ҳозирда тикув машинаси керак бўлган 45 нафар хотин-қизларнинг ҳам рўйхати шакллантирилиб, уларга 14 фоиз-

лик кредит ажратиш борасида ишлар олиб боряпмиз.

Муаммо нимада? Ҳудудимизда мавжуд мактаб 640 кишига мўлжалланган. Аммо айни пайтда бу ерда 1400 нафар ўқувчи таълим

оляпти. Бу эса ўз-ўзидан таълим сифатига ҳам таъсир ўтказмоқда. Яна битта мактабга эҳтиёжimiz борлиги кундек равшан.

Яна бир масала: бизда биронта боғча йўқ. Ҳозирда маҳалламизда 360 нафар боғча ёшидаги бола бор. Айни пайтда 2 та хонадонда боғча очиш бўйича ишлар олиб борилмоқда. Аммо уларда ҳам ҳар бирига 50 нафардан бола олиш мумкин, халос. Болаларга мактабгача тайёрлов гуруҳлари керак. Шу боис бу ёшдаги болаларни ота-

оналари қўшни маҳаллалардаги боғчаларга олиб боришга мажбур бўлишяпти. Бу қанчалик оворагарчиликка олиб келаётганини тасаввур қилиб кўринг. Мактаб ва боғча борасида мутасаддиларга кўп бора мурожаат қилганмиз. Бироқ ҳозирча жавоб йўқ.

Жорий йилда ҳеч бўлмаганда 150 ўринли боғча қуриб беришса, яхши бўларди. Зеро, бола тарбиясида боғча тизимининг ўрни катта. Агар болалар боғчага борса, аёлларимиз ҳам ўзларининг тадбикорликлари билан шуғул-

лана олган бўларди. Бу эса оилавий бюджет учун муҳим.

Бир сўз билан айтганда, маҳалламда қилинаётган ишлар билан мақтанишдан кўра, мавжуд муаммоларни ҳал этиш мен учун муҳим. Албатта, бу борада маҳалла аҳли менга суянчиқ. Юқоридаги муаммоларни ҳал этишда барча кучимизни сафарбар этамиз.

Мадина АҲРОРОВА, Ургут туманидаги «Янгиобод» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

МАКТАБНИ НИШОНГА АЙЛАНТИРМАНГЛАР...

Кейинги вақтда негадир оммавий ахборот воситалари, интернет нашрлари ва бошқа ижтимоий тармоқларда болалар ва ўсмирлар билан боғлиқ воқеалар, бахтсиз ҳодисалар ҳақидаги мақолалар ва хабарлар сарлавҳасининг деярли барчасида мактаб сўзини ишлатиш «урф» бўлмоқда.

Мана сизга мисол.

Интернет нашрларидаги энг сўнгги хабарлардан бирининг сарлавҳаси: «Наманганда мактаб ўқувчиси бўлган қизнинг жасади каналдан топилди...» Сарлавҳа ҳали тамом бўлгани йўқ. Аммо, ҳаёлимдан бир зумда турли хил фикрлар ўтди: «Ўқитувчисига аразлаб ўзини сувга ташладимикин? Ё мактабда бирон ножўя иш содир қилдимикин? Синф раҳбарига қийин бўладиган бўпти...»

Сарлавҳа давомини ўқиб сал ўзимга келдим: «Унинг 22 ёшли келинойиси

қотилликда гумон қилинмоқда». **Хўш,** ёш қизнинг ўлимида келинойиси гумонланаётган экан, сарлавҳада мактаб сўзини таъкидлаш шартмиди? Оилавий низо ва ўч олишларда мактабнинг нима айби бор? Бошқа сарлавҳа қуриб кетдими?

Онаси билан йўлни кесиб ўтаётган болани машина уриб кетсаям «Мактаб ўқувчиси билан боғлиқ автоҳалокат содир бўлди» каби сарлавҳани учратасиз. Ва дарҳол ўқитувчиларнинг эътиборсизлиги сабаб бола мактабдан қочиб чиққан

машина уриб кетган, деган ҳаёлга борасиз.

Хўш, бу ҳолатда сарлавҳага мактабни тиқиштиришдан мақсад нима? Онанинг йўлни белгиланмаган жойдан кесиб ўтишига ёки ҳайдовчининг маст бўлиб йўлга чиқишига мактабнинг ҳеч қан-

дай айби ҳам, алоқаси ҳам йўқ-ку!

Қайсидир маҳалладаги қизни қариндоши зўрлаб қўйса яна шу аҳвол. Катта ҳарфлар билан «Мактаб ўқувчиси зўрланди!» каби сарлавҳа тайёр!

Яна ўқитувчиларга лаънат ёғилади. Кўпчилик у ёғини ўқиб

ҳам ўтирмайди. Хабардан қайси мактаб эканини излай бошлайди. Ва яна калтак айланиб, бечора ўқитувчининг бошида синаверади.

Мирзабек ЖАПАҚОВ,
ҳуқуқшунос-журналист.

СЎРАГАН ЭДИНГИЗ...

– Ҳозирги кунда антисептик воситаларини тез-тез ишлатишга мажбур бўляпмиз. Биламизки, унинг таркибида спирт бор. Бу воситалардан фойдаланиб, кейин намоз ўқишимиз қанчалик тўғри?

СПИРТ АРАЛАШГАН АНТИСЕПТИК ВОСИТАЛАР БИЛАН ҚўЛЛАРНИ ЮВСА ТАҲОРАТ БУЗУЛМАЙДИМИ?

– Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳим. Спирт ҳозирги кунда жуда кўп нарсаларда қўлланилмоқда. Дори дармонларда, ташқи истеъмолда, яъни атир, сиёҳ ва турли бўёқлар ҳамда шоколад, музқаймоқ каби егуликларда ҳам ишлатилипти. Шулардан саволда сўралаётган спиртни ташқи ишлатиш, яъни атир, сиёҳ ва турли бўёқларда ишлатишнинг ҳукмига келсак, спиртининг нажосат ёки поклигига қараб ҳукм фарқланади.

Замонамизнинг машҳур олимларидан Муҳаммад Тақий Усманий ҳафизахуллоҳ спиртдан фойдаланиш бўйича қуйидагиларни таъкидлайдилар:

«Спирт агар узум ёки хурмодан олинган бўлса уни ҳалоллиги ва поклигига йўл йўқ. Бошқа нарсалардан олинса, бу борада Имом Абу Ҳанифа раҳимахуллоҳнинг мазҳабларида даволаниш ёки бошқа мақсадларда фойдаланиш жоиз, модомики маст қилиш даражасига етмаган бўлса...

Ҳозирда дори-дармонлар, атирларга қўшилаётган спирт асосан буғдой, турли пўстлоқлар, нефт ва бошқа нарсалардан олинади».

Юқоридаги мулоҳазаларга биноан хурмо ва узумдан бошқа нарсалардан олинган спиртдан ёки ана шундай спирт қўшилган антисептик воситалардан фойдаланиш жоиз. Агар қўлга спирт ёки антисептик восита суртилгандан кейин, ўша жойни имкон қадар ювиб юборилса янада яхши бўлади. Валлоҳу аълам.

Ўзбекистон мусулмонлари идораси Фатво ҳайъати.

ТАШАББУС

ЯХШИЛАР ХАЙРЛИ ИШГА ҲИССА ҚўШИШМОҚДА

Рамазон ойида маҳалламиз фаоллари билан хайрли иш бошладик. Худудимиздаги мавжуд қабристонни ободонлаштириб, янги қабристон ҳам очдик. Шунчаки, тозалаб обод этмаяпмиз, атрофига 400 туп арча экдик. Йўлларни таъмирлаб, брусчатка ётқизиб чиқаяпмиз. Деворлари ҳам янгитдан кўтарилмоқда.

Қувонарлиси, барча ишлар хайрия маблағлари эвазига амалга ошириляпти. Қандай хайрия маблағи дейсизми?! Телеграм каналда махсус «Шўрўзакликлар» гуруҳини очиб, қабристонни ободонлаштириш бўйича эълон бердик. Яхшилар кўп эканки, ҳар ким қурбига қараб, пул ўтказишяпти. Кимлардир ҳашар ишларида фаол қатнашмоқда. Шу тариқа хайрли ишимиз амалга ошмоқда.

Барча ҳудудлардаги каби бизда ҳам йўл, газ, электр энергия каби муаммоларимиз бор. Бу муаммолар ҳам ҳал этиладиган бўлди. Негаки, маҳалламиз «Обод қишлоқ» дастурига тушди.

Ғуломжон НОРМАТОВ,
Сайхунобод тумани «Паймард»
маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Биласизми

ҚАНДАЙ ҲОЛЛАРДА НИКОҲГА РУХСАТ БЕРИЛМАЙДИ?

Оила кодексига кўра, қуйидаги ҳолларда никоҳ тузишга йўл қўйилмайди:

- никоҳланувчилардан биттаси бошқа никоҳда турган бўлса;
- никоҳланувчилар наслнасаб шажараси бўйича тўғри туташган қариндошлар бўлса (невара ва бобо, буви ўртасида, фарзанд ва ота-она ўртасида);

- туғишган ва ўғай ака-укалар билан опа-сингиллар ўртасида никоҳ тузилаётган бўлса;
- фарзандликка олувчилар билан фарзандликка олинганлар ўртасида никоҳ тузилаётган бўлса;
- никоҳланувчилардан бири руҳий касаллик сабабли суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган бўлса.

ПЕНСИОНЕРЛАРНИНГ ОВОРАГАРЧИЛИГИГА ЧЕК ҚЎЙИЛАДИМИ?

Юртимизда 3 млн. 824 минг нафар фуқаро пенсия ва нафақа олади. Жорий йилнинг шу даврига қадар ҳам минглаб фуқароларга пенсия тайинланган. Баъзида пенсияга чиқиш даврида бир нечта муаммоларга дуч келинаётгани ҳам сир эмас.

Стаж борасида мавжуд архивларнинг йўқлиги, буни исботлаш учун фуқароларнинг судма-суд мурожаат қилиб юришига тўғри келади. «Шунча ишлаб, ҳужжат учун бор стажим йўққа чиқиб ўтирибди» дегувчилар ҳам топилади.

Муаммо нимада?

Пенсия олиш ҳуқуқи пайдо бўлган фуқаролар кўпинча иш стаж ва иш ҳақи тўғрисидаги маълумотлар корхона ва ташкилотларда сақланмаганидан ёки улар томонидан архив идораларига сақлаш учун топширилмаганидан, ёки бўлмаса, ўзлари томонидан йўқотилганидан азият чекишади. Пенсия жамғармасининг ҳудудий бўлинмалари фуқароларга иш стажини тасдиқлаш учун қонунчиликда назар-

да тутилган асос мавжуд бўлган тақдирда судларга даъволар тайёрлашда кўмаклашади. Демак, муаммо суд орқалигина ҳал этилади. Пенсия жамғармаси бўлими томонидан чиқарилган иш стажини қабул қилиш ёки қабул қилмаслик тўғрисидаги қарор билан рози бўлинмаган тақдирда ҳам ушбу масала суд томонидан кўриб чиқилади. Аммо бунинг учун фуқаро суд идораларида сарсону саргардон бўлиб юришига тўғри келади. Табиийки, бу ҳолат одамларда норозилик кайфиятини уйғотиши табиий. Нима қилиш керак? Балки бошқа тартиб-тамойиллар ишлаб чиқиш керакдир.

Қарор нега кечиктирилди? Президентимизнинг

2020 йил 16 июндаги «Низоларни муқобил ҳал этишнинг механизмларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига кўра, 2020 йил 1 августдан бошлаб, эксперимент тартибидеда, қатор давлат ташкилотларида Давлат божхона қўмитаси, Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси, Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ҳамда Наманган, Бухоро ва Тошкент

вилоятлари ҳокимликлари ҳузурида Жисмоний ва юридик шахслар ҳамда давлат органлари ўртасидаги низоларни судгача ҳал қилиш бўйича апелляция кенгашларини ташкил этиш белгиланган эди. Аммо орадан шунча вақт ўтса-да, бу кенгашлардан дарак бўлавермади. Мана, ниҳоят Пенсия жамғармасида Апелляция кенгаши ташкил этилди. Ушбу кенгаш жисмоний ва юридик шахслар ҳамда давлат органлари ўртасида юзага

келадиган низоларни судгача кўриб чиқиш ва ҳулоса қабул қилиш орқали уларни ҳал қилиш чораларини кўриши белгиланган.

Муаммолар ҳал этилармикан? Кенгаш ўз фаолиятини бошлаб олгач, у ўз тартиб-тамойиллари асосида иш олиб бориб, фуқароларнинг оғрини енгил қилсагина, нимадирга эришдик, дея оламиз. Асосийси, одамлар судма-суд сарсон бўлмасдан, кенгаш орқали муаммосига ечим топишидир. Буни эса олти ойдан кейингина сарҳисоб қилиш мумкин. Ҳозирча энг муҳими — кенгашнинг ташкил этилганидир.

Нилуфар
ЮНУСОВА.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«РАИСА ҚИЗ» ОТАСИГА МУНОСИБ

Саккиз йилдан буён маҳаллага раислик қиламан. Кўпчилик мени раиснинг қизи дейишади. Боиси отам «Баҳористон» маҳалласида 40 йил давомида маҳалла раиси бўлган. У пайтлар кўпроқ оқсоқол дейиларди.

Отам бор шижоатини ва имкониятларини айнан шу маҳалла учун сарфбар этган. Мен ҳам у кишига муносиб фарзанд бўлиш йўлида маҳалладагилар қувончу дарди билан яшашни олдимга мақсад қилганман.

Ютуқларимиз билан фахрланаман. Ҳудудимизда жиноятчилик ва ажралишларнинг йўқлиги, ишсизлар сони камлиги ютуғимиз. Аҳоли, асосан, қандолатчилик орқали кун кўради. Бу ерда катта қандолат маҳсулотларини ишлаб чиқариш корхонаси бўлиб, товарлар Тожикистон ва Қозоғистон давлатларига ҳам экспорт қилинади. Бундан ташқари, хонадонларда оилавий қандолатчилик билан шуғулланадиганлар талайгина. Ўтган йилдан бошлаб хорижга ишга кетганларнинг қайтиб келиш кўрсаткичи ўсган. Уларнинг бандлигини таъминлаш,

кредитлар олиб беришда ёрдам беряпмиз.

Энг катта муаммо нимада? Бу — аҳолини ичимлик суви билан таъминлашдир. 4 қаватли уйлардаги 40 та хонадон ва 60 га яқин ҳовлиларни ичимлик суви билан таъминлаш жорий йилдаги асосий мақсадимиз. Шунингдек, канализация муаммоси ҳам бор. Ички йўллари асфальтлаш ва юқоридаги муаммоларни ҳал этиш борасида барча чора-тадбирларни қўллаяпмиз. Йил охиригача барчасини ҳал этишга эришамиз, деган умиддамиз.

Мақсад нима? Мақсадим — доим инсонларга кўмак бериш ва яхшилик қилиш. Маҳалла раиси қандай бўлиш керак, деган саволга ўз фаолиятим билан жавоб қайтариш. Шу боис «Ёшлар дафтары» ва «Аёллар дафтары»га киритилганларнинг

Сабоат НИГМАТОВА,
Каттақўрғон шаҳридаги «Қўшқовуз» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

хор бири билан алоҳида шуғулланыпмиз. Бу борада бир қанча муаммоларни ҳам ҳал этиб бўлдик. Раис ҳар доим маҳалладошларининг кўмагига муҳтож. Қачонки, уни халқ қўллаб-қувватлаб турсагина ишида унум ва маҳалласида ҳамжиҳатлик бўлиши тайин.

МЕНДА
САВОЛ БОР...

«Бобом никоҳимни қайд эта олмади...»

— Бобом ФХДЁ бўлими мудири. Никоҳимни ўзлари қайд этишини хоҳлагандим, лекин мумкин эмас деб айтишди. Бунинг сабаби нима? Нилуфар АҲМЕДОВА. Сирдарё вилояти.

Севара ЗОКИРОВА,
Давлат хизматлари агентлиги ахборот хизмати раҳбари:

— Фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш қоидаларига мувофиқ, ФХДЁ органлари ходимлари, ўзи, эри ёки хотини ўзининг ва унинг қариндошлари (ота-оналари, болалари, неваралари, боболари, бувилари, туғишган ака-ука, опа-сингиллари) тўғрисида далолатнома ёзувларини қайд этишга ёки уларга тегишли ўзгартириш, тузатиш ва қўшимчалар киритишга ҳақли эмаслар.

Бундай ҳолатларда далолатнома ёзувларини қайд этиш ёки уларга ўзгартиришлар, тузатишлар ва қўшимчалар киритиш бўйсунуш тартибида юқори органнинг ёзма кўрсатмаси асосида бошқа ходим томонидан ёки бошқа ФХДЁ органида амалга оширилади. Далолатнома ёзувларининг «Белгилар учун» устунига бу тўғрида тегишли ёзув киритилади.

БАНКЛАРГА НЕГА ИШОНЧ ЙЎҚ?

Банклар мамлакатнинг иқтисодий тараққиёти учун муҳим ўрин эгаллайди. Лекин айрим ҳолларда баъзи банк мутасаддилари бугунги ислохотлар моҳиятини тўлиқ тушуниб етмаётгани кўриниб қоляпти.

Чунки мазкур муасасаларда содир этилаётган коррупцион ҳолатлар, таъмагирликлар жамиятимизнинг оғриқли нуқтасидир. Айниқса, кредит ажратишда суиистеъмолчилик, таъмагирлик ва маблағларни талон-торож қилиш одат тусига айланиб қолган, десак ҳам бўлаверади. Шу боис одамларда банклар фаолиятига нисбатан ишончсизлик бор. Ҳаттоки, қўлидаги маблағини банк омонатида эмас, уйда сақлашни афзал билувчилар талайгина.

Бош прокуратура маълумотида кўра, сўнгги икки йил давомида банкларнинг 166 нафар мансабдор

шахслари коррупция ва мансабдорликка оид жиноятлари бўйича жавобгарликка тортилган бўлиб, жорий йилнинг шу даврига қадар эса уларнинг 30 та жинояти фош этилган. Бундан ташқари, ўз бизнесини йўлга қўйиш мақсадида банкларга мурожаат қилган 669 нафар фуқаронинг аризасидан фойдаланиб, улар номига билдирмасдан жами 29,6 млрд. сўмлик имтиёзли кредитларни ноқонуний ажратиб, талон-торож қилган. Мисол учун, биргина Самарқанд вилоятидаги «Миллий банк» ходими банк омонатчиларининг ҳисоб-рақамидан жами 90 та ҳолатда 7,7 млрд.

сўм, 607 минг АҚШ доллари ва 1 461 евро миқдордаги омонат пул маблағларини ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилган.

Муаммо нимада? Биз биринчи навбатда кадрларни эмас, балки мансабдор шахсларнинг амалидан фойдаланувчиларни «тарбиялашимиз» керак. Зеро, ҳар бир давлат хизматчиси қонун талабларини, касб одобномаси, ички тартиб қоидаларни яхши билади ва билиши шарт. Ҳар қандай мансабдор шахс коррупциявий ҳолат, яъни қонунқоидаларга зид илтимослар, кимгадир ён

босиш, қайсидир мансали тизроқ ҳал қилиш, пул ёки бошқача манфаат кўриш таклифи ҳақида юқори турувчи раҳбариятни ёки ваколатли давлат органини хабардор қилиши шартлиги «Коррупцияга қарши кураш тўғрисида»ги қонуннинг 26-моддасида кўрсатилган.

Лекин қонуннинг мазкур нормаси амалда тўлақонли ишляптими? Амалиёт коррупцияни келтириб чиқарувчи мансаб ваколатини суиистеъмол қилиш, уруғ-аймоқчилик ва таниш-билишчилик каби омилларни бартараф этиш учун ностандарт ёндашув-

лардан фойдаланишни тақозо этмоқда.

Нима қилиш керак? Қачонки тўғри иш ташкил этилиб, хизматлар жойида амалга оширилсагина, одамлар ишончини оқлаш мумкин. Балки ташкил этилаётган хусусий банклар орқали рақобат вужудга келиб, юқоридаги муаммоларга барҳам берилар. Банклар мижозларни жалб этиш ва мижозлар устида талашсагина, нимадир ўзгариши мумкин. Бизда эса ҳозирча бундай рақобат кўринганича йўқ.

**Нилуфар
ЮНУСОВА.**

ҲОЛАТ

МАСЪУЛЛАР ЎЗИ ИККИ КУН СУВСИЗ ҚОЛСА...

Аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш бугунги кундаги энг долзарб масалалардан бири. Аммо, афсуски, кўп ҳудудларга ҳанузгача тоза ичимлик суви етиб бормагани боис унинг ортидан турли хил муаммолар келиб чиқаётгани ҳам бор гап. Айниқса, яроқсиз сувлардан фойдаланаётганлар орасида турли касалликлар кўрсаткичи ошиши тайин.

Худди шундай, Тошкент вилоятининг Ангрен, Нурафшон, Олмалиқ шаҳарлари, Пискент, Ўрта-чирчиқ ва Янгийўл туманлари аҳолиси тоза ичимлик суви юзасидан тинимсиз мурожаатлар билан чиққани, ҳаттоки ариқдаги сувлардан фойдаланишаётгани, машиналарда келтираётган сувларни қиммат нархларда сотиб олаётгани борасида кўпчилик эшитган ва билади. Яроқли қудуқлар ҳам тугаган ҳисоб. Бу хусусида мутасадди ташкилотлар ҳам хабардор. Унда нега

аҳоли ичимлик суви билан ҳанузгача таъминланмаяпти?

Муаммо нимада? Яқинда Бош прокуратура ҳузуридаги Департаментнинг Бекобод тумани бўлими томонидан ўтказилган терговга қадар

текширувларда айнан шу ҳудудларга ичимлик суви учун бюджетдан ажратилган маблағлар талон-торож этилгани аниқланди. Маълумотларга кўра, аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш юзасидан

«Сувоқова» ДУК Тошкент вилояти ҳудудий бошқармаси билан 6 та МЧЖ ўртасида тузилган пудрат шартномаларига асосан, амалга оширилган ишлар бўйича тузилган ҳужжатларга сохта маълумотлар киритилиб, амалда бажарилмаган ишларни қўшиб ёзиш орқали жами 493,8 млн. сўм бюджет маблағлари ўзлаштирилиб юборилган.

Аммо шу ўринда савол туғилади. Аҳоли яна қачонгача сувсизликдан қийналиб яшайди? Жамиятда бундай коррупцион ҳолатлар бор экан,

жойларда масъулиятсиз «еб тўймас» кадрлар фаолият олиб борар экан, бу каби муаммоларнинг охирини кўролмаслигимиз тайин. Аслида бундайлар икки кун сувсизлик билан жазоланишса, сувсиз яшаш қанчалик қийин эканини, халқнинг азобини англаб етишармиди? Энди қачон уларга жазо бериларди, қачон бу пуллар ўз жойига қайтарилади, буни вақт кўрсатади. Аҳолини эса яна кутишдан ўзга чораси ҳам йўқ...

**Нилуфар
ЮНУСОВА.**

Mahalla

Ижтимоий-сиёсий,
маънавий-маърифий газетаси

МУАССИС:

«Mahalla» nashriyot-matbaa uyi»
масъулияти чекланган жамияти

Бош директор
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Ўзбекистон
Республикаси
Президенти
Администрацияси
ҳузуридаги Ахборот
ва оммавий
коммуникациялар
агентлиги томонидан
2019 йил 24 сентябрда
0019 рақами билан
давлат рўйхатидан
ўтказилган.

Бош муҳаррир
Санжар ИСМАТОВ

Нашр навбатчиси: Р. Юсупов
Навбатчи: Т. Шерноев
Саҳифаловчи: И. Болтаев

Таҳририят манзили:
Тошкент шаҳри, Мустақиллик
шоҳкўчаси, 59-уй. Индекс: 100192
Телефонлар:
Қабулхона: 71 233-39-89,
Котибият: 71 237-56-80,
Факс: 71 233-10-73.
Баҳоси келишилган нархда.

Газета
таҳририят
компьютер
марказида
саҳифаланди ва
офсет усулида
босилди.

Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Формати — А-3, 6 босма табоқ. 8550 нусхада чоп этилди. Буюртма Г-418 1 2 3 4 5 6